

DIRVA

IŠ ČIA IR ANAPUS

Tarp amerikietiško ir lietuviško pažiūrų

Sykį kalbant politinėm temom, mano sūnus stauga pastebėjo:

"Žinai, kai galvoju lietuviškai -- man vienaip atrodo, angliškai -- kitaip!"

Iš pradžių gali pasirodyti, kad tai nesąmonė, tačiau truputį ilgiau prie tos pastabos sustojus, gali išžiūrėti bent dalį tie-

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

sos. Mūsų galvosenoje, ypač išugdytoje Nepriklausomybės metu, vyrauja pažiūra, kad paskiro asmens interesai turi nusileisti tautos ir valstybės labui. Tuo tarpu amerikiečiuose vis daugiau atgyja jų sena pažiūra,

kad paskiro asmenį reikia apsaugoti nuo valstybės sauvalės. Abi skirtingos pažiūros turi ilgą istoriją. Mūsų tautos išgyvenimui buvo reikalingos specialios priemonės, nors kartais ir kraštutinės. Panašiai buvo ir kitose po pirmojo didžiojo karo nepriklausomybę atgavusiose valstybėse. Tuo tarpu amerikiečiai neturėjo priešų, kurie būtų norėję ar galėję savo naudai pasisavinti JAV teritoriją. Jų priešai buvo viduje, o ne užsienyje.

Ryškiausiai tas instinktyvių galvosenų skirtumas paaiški besiginčijant apie Watergate aferą. Ji kenkia krašto prestižui. Už tat mums atrodo, kad ją reikiaku greičiausiai užmiršti ir perieiti prie kitų reikalų sprendimų, ką padaryti ir ragino prezidentas. Nixonas savo paskutinėje kalboje. Tuo tarpu didelė amerikiečių dalis, ypač intelektualai, neįsąjaujami jokio išorinio pavojaus mano, kad prezidentas, pasisamdęs pensijonierius saugumus, išsėjęs ir pavesęs jiems su lauzyti šio krašto istatymus pirmiau neva tai krašto saugumo, o vėliau grynai savo perrinkimo sumetimais, sudaro jiems ir kraštui didelį pavojų.

Tiesa, nėra tiesiogio įrodymo, kad jis visą tai būtų asmeniniai išakę, tačiau tai ne tiek svarbu. Svarbiau, kaip tokios mintys iš viso galėjo atėiti. Juk tos pačios rūšies žmonės įklampino į bėdą kitą prezidentą -- J. F. Kennedy. Jo leistas žygis į Kubą, pasibaigęs Kiaulių įlankos katastrofa, buvo iš pat pradžių pasmerktas nepasisekimui, jei nebūtų paremtas rimtų JAV karo pajėgų. Už tat CIA pareigūnai, kurie tą žygį organizavo pareiga buvo jo nepradėti be kariuomenės tautos (Nukeita į 2 psl.)

Čia, be abejo, patogia sutapo laimėtojų galvosena su Centro Europos tautinių atgimimų sąjūdžiu. Tą rusų ir vokiečių perskyrimą kitomis valstybėmis, kurį Versalio strategai patarinėjo praversti "amžinai taikai užtikrinti", rytų Europos tautos be jokių ceremonijų jau buvo įvykdžiusios su ginklu rankoje. Beliko tik tai apsidžiaugti, jog kare išsisėmusių jėgų sąjungininkams neteks panaudoti tolimesniam rytų Europos "tobulinimui" ir džiugiai palaiminti taip protingai ir laiku atsiradusias rytų Europos valstybes.

Tokiu būdu, pastačius keliolikos valstybių per tvarą tarp Rusijos ir Vokietijos, Versalio sutartį pasirašiusieji laimėtojai išsiskirstė įsitikinę, jog jie gudriai išvengė ateities pavojų ir užtikrino pasauliui amžiną taiką... Tame keistame išvedžiojime, nedakeptų teorijų ir įvykusių faktų lošime, Lietuva atgavo nepriklausomybę.

(Kitame numeryje: "Jova ūkininko ramybės kaina").

Praeitą savaitgalį buvo atidaryti Clevelande Naujieji lietuvių namai -- klubas ir kultūrinis centras. Nuotraukoje, stambiausia auka net 10,000 dol., parėmęs šį namų statybą Rapolas Zambliuskas (kairėje) perkirpo atidarymo juostą ir tarė kelis žodžius. Į dešinę stovi p. Zambliuskienė, Lithuanian Village Inc. direktoriai Z. Dučmanas, S. Mačys ir direktorių tarybos pirmininkas Juozas Stempuzis. Plačiau apie atidarymo iškilmes 7 puslapyje.

J. Carlos nuotrauka

Besikeičią JAV ir Raudonosios Kinijos santykius

BRONIUS AUŠROTAS

Eilė įtakingų JAV ir D. Britanijos laikraščių daug vietos savo puslapiuose paskutiniui laikui skyrė JAV ir Kinijos santykių raidai nagrinėti.

Vienas iš tokių yra buvęs ir "Baltimore Sun" liepos pirmomis dienomis išsidėjęs savo Hong Kongo korespondento John E. Woodruff straipsnis, kuriame stengėsi nuiteikti JAV skaitytojus, kad "girdi, didžioji dalis analistų, stebinčių JAV - Kinijos santykių išsivystymo raidą užsienio politikos srityje priėjo išvados, kad šie santykiai yra nužengę iš de tentės į entente, kas diplomatiškoje kalboje reiškia į 'valstybinius draugiškus santykius'".

Laikraštinkas toliau rašo, kad "anksčiau kiniečių politika Azijoje buvo pagrįsta neapykanta ir kritika Amerikai už kariškų dalinių laikymą Japonijoje ir Filipinuose; gi jau prieš kurį laiką šis propagandinis bombardavimas visiškai nutilo".

Dar svarbesnis įvykis

šių santykių išsivystyme, yra buvęs kiniečių nepaprastas JAV Ambasadoriaus pagerbimas jam atvykus į Pekiną. Ir iš tiesų tas pagerbimas buvo beveik tolygus suteiktas JAV Prezidentui lankantis Pekine, praėjusiais metais vasario mėnesį. Gi šį JAV Ambasadorių, David K.E. Bruce suteiktoji garbė yra surišama su JAV kariuomenės atitaukimu iš Vietnamo. Esą Kinijoje laukiama, kad Amerikos atsipalaidavimas iš Indokinijos turės daug teigiamos įtakos į Kinijos -- SSSR ir Kinijos -- kitų Azijos tautų tarptautinius santykius.

Viena iš "juodųjų dėmių" JAV ir Kinijos santykiuose yra neabejotinai Kambodija. Mat, Kinija remdama Princą Norodom Shihanouk, labai dažnai kritikuoja Nixono administraciją. Gi negalima reikalauti, kad Kinija kitaip elgtųsi; jeigu kas ką remia, tad tą ir gina ir tai yra visiškai suprantama.

Tačiau, kiniečiai ab-

soliutiškai pritaria JAV vedamai politikai Europoje ir Amerikos kariškų jėgų buvimui Europos kontinente: kiniečiai JAV niekada nekaltino imperializmu, siekiančiu pavergti europiečius. Net priešingai: Kinijos diplomatai ne vieną kartą esą raginę Europos vyriausybes kad pastarosios ne tik kad sustiprintų savo kariškas jėgas, bet kad žymiai padidintų savo finansinius išpa reigojimus JAV kariuomenei Europoje išlaikyti.

Bet gi kiekvienam suprantama, kad savosios problemos yra daug svarbesnės už svetimas; lygiai tas pat liečia ir Kiniečių "nuosirdžius" patarimus apie Europos gy nybos reikalus. Toki patarimai yra labai egoistiški išplaukia iš tokio paprasto apskaičiavimo; juo daugiau vakariečių divizių prie SSSR vakari nės Europos sienos tuo mažiau sovietinių divizių prie Kinijos -- SSSR Sibiro sienų. Logiška ir aišku, lyg du kartus du yra keturi!

Tikima, kad Raud. Kinija Europoje sugrįžtanti prie savo klasiško diplomatiško žaidimo: kur tik yra proga koneveikti Sov. S-gą už satelitų okupaciją. Tačiau Azijoje, kurioje anksčiau Kinija kaltinusi JAV ir SSSR už Kinijos apsupimą, tokių kaltinimų Amerikos adresu daugiau nesigirdi. Ir tuo metu, kai JAV grįžta į namus iš Azijos, dėl ūkiškų ir vidaus politinių sumetimų, Kinija supranta ką reiškia Maskvos siūloma "kollektivinio saugumo" sutartis Azijos tautos.

1972 m. dabartinis Japonijos min. pirm. Kakuei Tanaka atstatė diplomatiškus santykius su Raud. Kinija; su šių santykių normalizavimu, kurie yra buvę karo stovyje jau nuo 1937 m., Kin-

(Nukelta į 2 psl.)

Fil. vs kun. Saulaitis, S.J., atskridęs iš Brazilijos, jubiliejinėje stovykloje diskutuoja su skautėmis, Jacintos Gustainytės nuotrauka

IŠ ČIA IR ANAPUS...

(Atkelta iš 1 psl.)
pagalbos. Kennedy iš tos katastrofos išėjo laimingai dėl to, kad ji liėtė svetimą kraštą ir buvo nukreipta prieš komunistus. Tų pačių žmonių nemokėdama invazija į demokratų partijos būstinę Nixonui paliko sunkiai ištrinamą dėmę. Jei tokios klaidos buvo prileistos čia, kodėl jų negalėjo būti kitur, pvz. CIA veikloje Laose, Indokinijos kare?

Žinia, nepaprastos valdžios priemonės krašte būtų pateisintos kokia grėsme iš išorės, jei, pvz. dar egzistotų monolitinis komunistų blokas. Likimo ironija norėjo, kad, savo karjerą pradėjęs kaip antikomunistas, Nixonas, pagerinęs santykius su susipykusiais komunistiniais milžiniais -- Sov. Sąjunga ir Kinija bei kitom jų pakraipoms valstybėm, tuo pačiu užkirto sau kelią kalbėti ir teisintis komunistiniu pavojumi, nors kai kur jis ištikro egzistuoja. Bent Indokinijos komunistai tikrai pasinaudojo Watergate skandalu.

Watergate afėra paskatins amerikiečius daugiau domėtis savo pačių reikalais ir mažiau užsienio. Faktiniai ta eiga jau buvo prasidėjusi anksčiau dėl naujos politinės ir ekonominės situacijos pasaulyje, Watergate ir iš viso politikų korupcija ją pagreitino. Žinios apie galimą viceprezidento išvėlimą i nešvarius "biznius" praktiškai padėjo Nixonui, nes palaidojo respublikonų viltis jį pakeisti "Mr. Clean" -- Agnew. Jos tarp kitko įrodo, kas jau buvo ir anksčiau žinoma, kad politikavimas JAV reikalauja milžiniškų pinigų sumų ir visados atsisiras biznierių, kurie norės padėti vienam ar kitam kandidatui, už tai gal tikėdamasis kokios nors naudos. Pagaliau, kaip galima uždrausti žmogui, kuris turi pakankamai pinigų, padėti savam kandidatui. Taisyklė, leidžianti kiekvienam skirti tik ribotą sumą politiniams reikalams, nėra nei teisinga nei demokratiška krašte, kur nėra ribos asmeniškam turui. Jei tu gali išleisti milijonus menui ir už tai būti garbinamas, kodėl tu negali aukoti milijonus savo kandidatui, kuris tik vienas gali išgelbėti tavo kraštą?

Žodžiu, amerikiečiai galės dar ilgai ginčytis savo santvarkos reikalais, kas turės įtakos jau šio krašto užsienio politikai. Emigrantiniai veikėjai turės prie jos prisitaikyti. Vilties, kad jie kada nors galės grįžti į savo kraštą su amerikiečių karių uniformom neiliko. Nauja situacija reikalauja ir naujų priemonių tautinėm ambicijom puoselėti.

Žodžiu, amerikiečiai galės dar ilgai ginčytis savo santvarkos reikalais, kas turės įtakos jau šio krašto užsienio politikai. Emigrantiniai veikėjai turės prie jos prisitaikyti. Vilties, kad jie kada nors galės grįžti į savo kraštą su amerikiečių karių uniformom neiliko. Nauja situacija reikalauja ir naujų priemonių tautinėm ambicijom puoselėti.

WANTED AT ONCE
JOURNEYMEN
OR
1ST CLASS SKILLED
ENGINE LATHES HANDS
MILL HANDS
Must be able to set up work from blue prints and close tolerance work.
Day and Night shift.
58 hour week minimum. All fringe benefits.
WELDMATION INC.
31720 STEPHENSON HWY
MADISON HEIGHTS, MICH.
(60-67)

GRAIKIJOS RESPUBLIKA – FENIKSAS IŠ PELENŲ?

RIMAS DAIGŪNAS

Istorija rodo, kad graikai turi copyright teises į pasakiškojo paukščio fenikso, atgimstančio iš pelenų, mitą. Šiomis dienomis graikai pakartoja fenikso idėją: naujai įsteigtos respublikos pinigai, drachmos, turės fenikso atvaizdą. Tai graikiškai-tradiciška ir politiškai simboliška.

Susekęs laivyno suokalbį, Graikijos karalystės regentas Papadopoulos, dešimties minučių kalba per Atėnų televiziją, panaikino karaliaus Konstantino valdymą, paskelbė ižangą į respublikinį režimą. Skubiai įvykdyti balsavimai respublikos sistemą padarė plebiscitiniai įtvirtintą.

Atidengto sąmokslu dalyviai buvo areštuoti, naikintuvai Velos su savo kapitonu Pappas pabėgo į Italiją. Karalius Konstantinas nuneigė bet kuriuos įtarinėjimus, esą, jis įveltas į sąmokslą. Gyvendamas savanoriškoje egzilėje, karalius Konstantinas nemano atsisakyti nuo sosto. Tačiau Graikija, atėmusi karaliui metinį pusmilijono dolerių išlaikymą, ignoruodama Konstantino narsų pareiškimą "Aš sugrįšiu", nuėjo neišvengiamu revoliuciniu keliu. Karaliaus atvaizdai nuimti, kariškų uniformų sagos, turėjusios kardūnas, pakeistos. Trylika ekstra metalinių sagų kiekvienai uniformai sudarė prekijams ir siuvėjams geras ekstra pajamas.

"Coup d'etat (perversmas)", pareiškė nušalinęs karalius Konstantinas, "neturi legalinio pagrindo". Bet tai jau privatiška vakarykščio monarcho nuomonė. Vietoje kariškų insignijų savo skambančioje mone-toje Graikijos respublika pasirinko proistorinio mito atvaizdą: iš pelenų kylantį paukštį feniksą.

Tuo tarpu dar nežinia, kaip giliai eis respublikinės reformos socialiniame krašto gyvenime? Prieš akis stovi valstybės balansas, darbo ir eksporto rinkos problemos.

Dar iš prezidento Trumano laikų nesugebėjusi įsigalėti per savo "partizanų" išbrovimą per Rumunijos sieną, Sovieti-

tinė Rusija pradėjo bombarduoti iš naujo mažą, bet atkaklią Peloponeso respubliką. Žodį respublika sovietinė žinių agentūra rašo kabutėse. Tai "Papadopouloso respublika", tai "fasado perdažymas", tai karinė diktatūra -- skelbia TASS.

"Nematydama" Kubos valdymo diktatūros, Sovietinė Rusija kaltina Graikijos režimą devyniomis mirtinomis laisvųjų užgniaužimo nuodėnės partijos uždraustos", graudenasi sovietinė agentūra, "uždrausti streikai ir demonstracijos, karinė padėtis neatšaukta pramonės centruose, kaip atstatyti liaudies suverenumą?"

Bet, tartum nuneigdamas sovietų garsinamą spaudos užgniaužimo gaudą, Atėnų laikraštis "Ta Nea", atvirai diskutuoja skubių reformų reikala. Laikraštis rašo: "reikia panaikinti mirties bausmę, atkurti demokratinius institutus, užtikrinti pilietines laisves". Tokių temų diskusijos savime nuneigia tvirtinimą, kad "graikų liaudies" netekusi šalies reformų svarstymo forumo.

Komunistų partija lieka uždaryta ir priklausyti kompartijai galima tikrai nelegaliai. Tačiau tos pagrindinės kompartijos skeveldros jau grąsina per Maskvą "antidiktatūrinio fronto judėjimais".

Tam tikra, strategine talka sovietinei propagandai gaunama iš Paryžiuje gyvenančio buvusio premjero Caramanlis, kuris skleidžia aštirus pareiškimus apienaujagi mę Graikijos respubliką. Caramanlis reikalauja atsteigti karalystę. Jis vadina respubliką "militarinės juntos" manevru. Tais tvirtinimais Caramanlis sutampa su sovietinių siekių užkulisiu: neigti Papadoulos režimą, naujos respublikos struktūrą ir vadovaujančius asmenis.

Pokalbyje su Amerikos korespondentu Wilton Wynn ex-karalius Konstantinas davė suprasti, kad gausiai šelpdama Graikiją, Amerika netiesiogiai įtaigojo įves-

ti Graikijoje respublikinio valdymosi formą.

Kas yra dabar Graikija: ar respublika, ar respublikos surogatas, ar nauja tam kraštui būdinga naujo režimo forma? Geopolitinė Graikijos padėtis visad intriguos didžiuosius.

KINIJA...

(Atkelta iš 1 psl.)

ja nutraukė propagandinius puolimus prieš Ameriką. Esama nuomonių, kad Kinijai yra daug p rankiau turėti JAV karišką pajėgą pašonėje, su atominiu "lietsargiu", nei kad atkurti Japonijos karišką jėgą ir tuo pačiu leisti Japonijoje įsigalėti militaristams. Pagal tą pačią teoriją, Pekinui yra daug naudingiau matyti amerikiečius, negu vis labiau besidominčius Azijoje Sovietus, savo pašonėje. Be to, Kinija gali labai pasimokyti techniškos pažangos iš japonų ir tuomi pačiu pažengti pirmyn ūkiškoje plotmėje, prieš įstodama į "atomiško orkestro muzikantų tarpą". (a)

DIAMOND MFG. CO.

HAS IMMEDIATE OPENINGS FOR
STEEL FABRICATORS
SHIP FITTERS
WELDERS
MACHINIST
PIPE FITTERS
BENEFITS INCLUDE
PAID VACATIONS
FREE LIFE INSURANCE
HOSPITALIZATION INSURANCE
APPLY IN PERSON
OCEAN STEAMSHIP
TERMINAL
SAVANNAH, GA.
OR CALL 912-236-2451 (65-67)

WANTED AT ONCE
JOURNEYMEN
OR
1ST CLASS SKILLED
ASSEMBLERS
FABRICATORS
PRESS BRAKE
SHEAR OPERATORS
MACHINIST
WELDERS
AND
INDUSTRIAL LABORERS
Good hourly rate, overtime, profit sharing, cash bonus, hospitalizations, paid sick benefits, life insurance, vacation and paid holidays. Promotional opportunities for ambitious and qualified men. We are a young and fast growing company and need ambitious men to grow with us.

AIR TECHNICAL
INDUSTRIES
7501 CLOVER AVE.
MENTOR, OHIO
216-942-4292 (65-71)

Sovietų nepasisekimai erdvių užkariavime

Š.m. gegužės pabaigoje Christian Science monitor dienraštis paskelbė savo spec. bendradarbio, Kenneth Gatland straipsnį apie naujausius SSSR pralaimėjimus erdvių užkariavimo fronte. Pažymėtina, kad Gatland yra žurnalo Spectflight vyr. redaktorius bei Britų Tarplanetinės Draugijos vicepirminkas.

Neįtikėtina serija nepasisekimų, lyg raudona juosta, paskutiniiais mėnesiais nubrėžė Sovietinių erdvėlaivių katastrofas. Šie dalykai yra puikiai žinomi Europos erdvių sekėjams bei Pentagonui, Washingtonui. Ir ne tik visa Sovietinė, žmogišką vairuojamų erdvėlaivių programa labai žymiai nukentėjo dėl pastarųjų nepasisekimų, bet šios bėdos taip pat palietė ir sovietų karines operacijas: galvojama, kad sovietinis satelitas - šnipas buvo tyčia erdvėje susprogdintas, kai jį nepavyko įrikiuoti į norimą orbitą.

Galvojama, kad šie visi Sovietų nepasisekimai yra puikiai žinomi JAV gynybos sekėjams. Manoma, kad JAV vyriausybė šių žinių tyčia neplatina, nenorėdama pasauliui parodyti savo sistemos sekimo pranašumo prieš sovietinę.

Vienas iš paskutinių buvusių Sovietinių erdvėlaivių nepasisekimų yra pažymėtas 1973. V.22 data, kai didžiulis satelitas Cosmos nr. 557, užbaigęs savo 11-os dienos skridimą, suduždamas į žemės atmosferą. Spėjama, kad pastarasis erdvėlaivis buvo vienas iš bandomųjų žmogaus vairuojamų, tik šį kartą jame nebuvo astronautų. Šių nepasisekimų chronologiškoje eilėje jau galima suskaičiuoti ketvertą:

a. Sovietų šnipas - satelitas,

b. Cosmos 557

c. 19-kos tonų "Salyut" 2' erdvės stotis, Sovietų atsakas į JAV Skylab, sudužo orbitoje ir d. Prontono raketa, kuri esą kėlus į mėnulį Sovietinį automata, galintį judėti mėnulyje, taip pat nukrito į Pacifiką, prie rytinių Sibiro pakrančių.

Atrodo, kad a, ar Cosmos nr. 554, kai jo nebuvo galima "ištraukti" iš jo orbitos, buvo iš žemės susprogdintas radijo signalo. Galima prielasti, kad sovietai bijojo, kad to satelito filmas galis būti surastas už SSSR teritorijos ribų.

Gi Cosmos nr. 557, iššautas į erdves V.I. iš Tyuratam raketų bazės Azijoje prieš sudegdamas atmosferoje buvęs matytas, kaip labai šviesus dangaus kūnas skrendąs danguje. Jo radijo signalai, panašūs į tuos, kuriuos Sovietai naudoja savo satelitams dėl žmogaus valdomų erdvėlaivių, buvo girdimi Ang

lijoje ir Švedijoje. Pagal kitą teoriją, Cosmos skridimas nr. 557 buvo skirtas nufotografuoti pažeistąjį Salyut 2 erdvėlaivį. Taip pat esą galima, kad Cosmos nr. 557 galėjęs būti skirtas susitikimui su Salyut nr. 2. Visokiu atveju vienas ir kitas skridimas galėję turėti tarpusavį tamprų ryšį.

Buvo laukiama, kad Salyut 2 galutinai išeis iš savo sovietų nekontroliuojamos orbitos gegužės pabaigoje ir šios raketos likučiai gali nukristi bet kur virš žemės paviršiaus. Taip yra žinoma, kad Sovietų satelitas Cosmos nr. 482 yra nukritęs virš Naujosios Zelandijos. Galvojama, kad kai kurios to satelito dalys pasiekė erdvės atmosferą, perėję į suktuką, kas jas pakankamai atvėsinę, kad jos nesudegtų pačios savaime nuo per didelio greičio.

Ar JAV ir vėl ištrauks "už ausų" nusibankrutavusius sovietinius erdvių užkariautojus, kaip kad juos išgelbėjo nuo badmirio dienų praėjusiais metais, parodys jau netolimi 1975 metai, "kada bus pradėti vykdyti sudėtiniai skridimai į erdves su sovietikais". (br.a.)

MAINTENANCE MEN

Abrasive manufacturer needs

aintenance men

Welding and some electrical experience.

Good pay, overtime plus benefits.

For interview

call 216-671-1181

Tony Comella

Mon. through Fri 9-5 (65-69)

HOUSEWIVES

Full or part time work. Good salary. Increases while training. This job offers steady employment with opportunities for advancement.

APPLY
TOP HAT INC.

TELEGRAPH-VAN BORN
TELEGRAPH-CHICAGO
GRAND RIVER BEACH-DALY
FOURTH-SOUTHFIELD
12 MILE AND GRATIOT
8 MILE AND RYAN (64-66)

MACHINE operator for midnight to 8 A. M. shift. Immediate opening for permanent position, will train, must be mature & dependable. Newtown Square, Pa. 353-3300. (63-69)

AUTOMATICS

We are currently seeking an experienced person to set up and operate a battery of single spindle screw machines working with stainless and alloy materials. We have top new pay rates and industry leading benefits for the right person. Call or apply in person to

Chandler Products

1491 Chardon Rd.

Eucled, O. 44117 216-481-4400

An Equal Opportunity Employer (61-64)

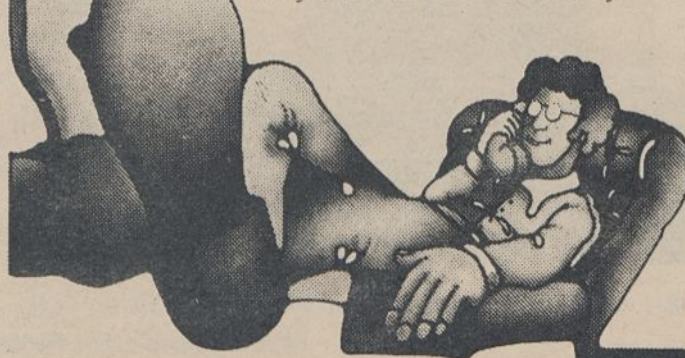
How to make a relaxed 10-minute long distance call.

It's really very easy. Just, dial your call direct, without operator assistance, between 5 and 11 P.M., Sunday through Friday. (Rates are even lower after 11 P.M. and on weekends.)

By doing that, you'll be able to relax and enjoy your call. Instead of worrying about the cost.

Because when you follow those guidelines, a 10-minute call to California won't cost more than \$2.60 plus tax.

So dial your long distance calls the less expensive way and relax. Even if you talk for 10 minutes.

Ohio Bell

Dial-it-yourself rates apply on out-of-state dial calls (without operator assistance) from residence and business phones anywhere in the U.S. (except Alaska and Hawaii) and on calls placed with an operator where direct dialing facilities are not available. Dial-it-yourself rates do not apply to person-to-person, coin, hotel guest, credit card, collect calls and on calls charged to another number.

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

MAILING ADDRESS

P. O. Box 03206, Cleveland, Ohio 44103

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

ASSOCIATE EDITOR ALEKSAS LAIKŪNAS

DIRVA ISEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŲA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAUS PRASANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREIŠKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

REDAGUOJA: VYTAUTAS GEDGAUDAS IR ALEKSAS LAIKŪNAS

DOLERIO KONVULSIJOS TARPTAUTINĖJE BIRŽOJE

Pastarosiomis dienomis Londono biržaskuba pranešti sensaciją: amerikinis doleris sveiksta. Rugpiūčio šešioliktosios dienos biuletenis skelbia, kad JAV doleris sustojo geriausioje savo pozicijoje ir laikėsi taip net septynias dienas. Kodėl toks stebuklas?

Žinovai tvirtina, kad dolerio kursą parėmė JAV tarptautinio balanso pagerėjimas. Tas balansas rugpiūčio 16 d. pasiekė apyvarantos perversį. 463 milijonai dolerių, kuriuos Amerika laimėjo, įveikdama chronišką balanso deficitą, padvelkė palankiais pasitikėjimo vėjais. Juk pirmame 1973 ketvirtyje JAV tarptautinio balanso deficitas buvo pasiekęs astronomišką dešimt milijonų penkių šimtų milijonų sumą. Nuo 1969 metų balanso deficitai, pirma palengva, o vėliau labai drastiškai griovė pasitikėjimą doleriu. Doleris smuko, kitų valstybių valiutos vertė kilo. Du kart devaluotas doleris pasidarė pinigų rinkos invalidu.

Tačiau devaluacija, kurią taip nepalankiai sutiko visi, kas tikėjo dolerio absoliutizmu, turėjo palankias pasekmes. Devaluacija padėjo eksportui. Eksportas, kaip sako monetariniai šaltiniai atpigo, įgalino varžytis su kitų kraštų tarptautinės prekybos iniciatyva ir per tai pakėlė balanso rodyklę. JAV prekyba su užsieniu pradėjo rodyti kuklų pelną. Buvo laimėtas psichologinis nusiteikimas doleriui, pasitikejimas juo ir noras vėl inkasuoti dolerį savo sandėriuose.

Londono, Paryžiaus, Frankfurto, Briuselio, Amsterdamo ir Ciuricho biržos, praneša AP agentūra, brangiau mokėjo už amerikinių dolerių. Doleriui sistematiškai smunkant, kelių centų ar pfenigų už dolerių daugiau, jau sudarė tam tikrą senąsą. Dolerio pagerėjimas užregistruotas ne tik specialiuose, lako niškuose biržų biuleteniuose, bet tapo didelė dienos naujiena.

Iš tikrųjų gi septynių dienų bėgyje doleris laimėjo labai nedaug. Frankfurte (VIII-16 d.) už dolerį mokėjo dvi markes ir keturiasdešimt aštuonis pfenigus. Tai yra du pfenigai brangiau! Paryžiuje mokėta 10 centimų dau-

giau ir dolerio vertė buvo 4,3375 frankų. Šveicarijai primetė 3 centimus ir už dolerį mokėjo 3,0437 frankus. Olandai, pridėję 5 centus, mokėjo 2,7325 guldenus. Keisdamas amerikinius dolerius Londonas prie dolerio kainos primetė pusę amerikinio cento. Svaras kainavo 2,4569 dolerius.

Aišku, rugpiūčio 16 d. kursai nėrapastovūs, nei stabilizuoti. Jie gali keistis kas valandą. Sensacija čia susiformavo todėl, kad birža pajuto tam tikrą pasitikėjimą doleriu, nes JAV-bių tarptautinis balansas išsiveržė iš paskaičiai didelio deficito pančių. Jeigu sekančiam 1973 metų ketvirčiui Amerika įstengs sutramdyti vis realų deficitą pavoju, kils tarptautinis pasitikėjimas doleriu.

Aukščiau nurodytas kursas, kuriuo doleris kotiruojamas Europos rinkose, rodo, kad palyginus su "gerais laikais", kada doleris buvo nevainikuotas visų valiutų karalius, doleris atpigę 25%. Toks sumažėjęs anemiškas doleris dabar kaunasi dėl savo gero vardo! Didžiulė kitų, po karo su Amerikos doleriais atstatytų kraštų industrija, sėkmingas tų kraštų eksportas, tarptautinių savo biudžetų balansai, suteikė stiprius smūgius savo gerbūvio gimdytoji, JAV doleriui. Toks yra tarptautinės valiutos rinkos parakoksas, bene pirmas ir vienintelis polit-ekonomijos istorijoje.

Tuo tarpu, greta kylančios aukso kainos, doleris smunka. Rugpiūčio 15 d. už aukso unciją Ciur-

Chicagietės skautės stosi palapinės jubiliejinėje stovykloje.

Juozo Vaičiūno nuotrauka

ATMESTA KOMUNISTINĖ UTOPIJA – SUKURTAS GERESNIS GYVENIMAS

Prieš kelis metus Lenkijoje degino raudonas vėliavas, pokšėjo policijos šūviai ir kulkos buvo nukreiptos į protestuojančių darbininkų krūtines. 1970-jų metų gruodis yra didelis įvykis Lenkijos istorijoje. Žmonės pareikalavo iš jų išgrobų teisių grąžinimo. Visos asmeninės ir demokratinės teisės nebuvo grąžintos bet šis bei tas buvo duota.

Amerikos žurnalistas J.A. Morris Jr. aplankė dabartinę Lenkiją ir sužinojo, kad ekonominis žmonių gyvenimas pagerėjo, politinės utopijos įgyvendinimas atlyžo. Edward Gierek atleido režimui vadžias ir (laikina?) atsisakė nuo krašto stūmimo į bolševikinį režimui įprastus deficitus ir badmirštavimus. Dabar valdžia netgi ragina privatų ūkininkavimą. Ūkininkai gali turėti didokus ūkius, pripirkti žemių, verstis bemaž "kapitalistiškai".

Tos atlaidžios politikos išdavoje žemės produktų gamyba pakilo 12% per porą metų. Ūkininkams mokamos kainos pakeltos iki 17%. Miesto gyventojai turi būti paten-

riche mokėta 93,50 dol. Dieną vėliau, rugpiūčio 16 d., aukso kaina pašoko ir Londone mokėta 101 dol. Ciuriche net 103 dol. Bet tai nebesukėlė sensacijos. Tarptautinėje rinkoje aukso kainos svyravimai neberišami su amerikiniu dolerio kursu.

kinti plačios apyvokos prekių kainų išsaldymu.

Tokias keistas formas įgijo dabar taip pasenusios marksistinės teorijos reforma satelitinėje Lenkijoje. Ši politika yra teorijos kompromisas su gyvenimo praktika. Kaip ilgai tokia politika tęsis? Kas gali pranašauti! Gal būtų taip nusileista visuomenei, norint išvengti streikų, badų ir visiško režimo sugebėjimo susiniekinimo? Gal būtų tai, kaip tas rusiškasis NEP, žingsnis atgal, su tikslu išibėgėti ir nušukti toliau?

Tuo tarpu, dabar, matyti Giereko nuolaidžiavimas žemės ūkio žmonėms. Pirmaisiais sovietinės okupacijos metais (neformali okupacija) norėta, kaip ir okupuotame Pabaltijyje, paversiti visą Lenkiją kolūkių pragaru. Bet 1956 metais nuo kolchozinimo atsisakyta. Visuotinis pasipriešinimas, kurio formų tuo tarpu nežinome, sulaukė bolševikinių "reformų" siautėjimą. Gierek leido verstis privatiems ūkininkams, o vėliau ėmė juos netgi tam tikru būdu proteguoti. Reikėjo maisto miestams, o Gierek žinojo, kad sotūs nestreikuoja, nei maištauja. Ir dabar net 85% lenkų ūkininkų dirba savo privačiuose ūkiuose. Vidutinio privataus ūkio didumas apie 12 akrų. Tad, valdžia su tinka, kad ūkio žemės gali būti didinamos. Sumanūs ūkininkai superka daugiau akrų. Ūkiai didėja. Amerikos žurnalistas pateikia pasikalbėjimą su ūkininku Truszkowski iš Kacice.

Truszkowski turėjo 37 akrų ūkį. Darbas sekėsi. Prie turimos žemės jis pripirko dar 12 akrų. Jis pirkto ir traktorių. Jo namai gerai atrodo: centrinis šildymas, languose užuolaidos, gražūs svečių kambarys. Ateinančiais metais Truszkowski pirs automobilių.

Amerikietis žurnalistas beveik propagandiškai vaizduoja lenkų ūkininko gerbūvį! Žurnalistas nurodo, kad iš lenkiško kolūkio leidžiama išstoti, pirktis biznelį ar ūkį ir verstis savarankiai. Taip iš kolūkinės kiaulių fer-

mos išstojo keli ūkininkai, nupirko žemės ir kiaulių ir įkūrė savo privatią kiaulių fermą.

Nepasitikėjimas kolektyviu žemės ūkiu yra gyvybiškiausias marksistinių ekonominių fantazijų nuneigimas. Žemės produkcija kyla žmonėms pradėjus privatiniškai ūkininkauti! Lenkų spaudoje nėra to komiško histeriškumo, kuris užpildė Pabaltijo spaudą: raginimų dirbti vis sparčiau, vis labiau "mėgti" baudžiamą ir lažą. Ir šitaip, artindami žemės ūkį prie kapitalistinio ūkio pavyzdžių, lenkai sugebėjo paniekinti komunistinės utopijos tezes, susikurti geresnį gerbūvį. Kaip juokingai atrodo raginimai "statyti komunizmą" okupuotame Pabaltijyje! Pasirodo, kad "komunizmą statyti" galima ir Lenkijos metais. Lenkai tai įrodė. Pabaltijos kvilingai to vis dar nemato. (s.p.)

BALZEKO MUZIEJUS — PRAEITIES VEIDRODIS

Lietuvių kultūros muziejus, arba Balzeko muziejus, prieš septynerius metus įsteigtas Chicagoje. Keliuose šiuo muziejaus skyriuose gausiai sutelkta eksponatų vaizduojančių nuo senovės laikų lietuvių kultūros raidą ir jos praeitį. Steigėjas S. Balzekas, jr., daug metų puselejo svajonę pagerbti šalį ir tautą iš kurios yra kilę jo tėvai ir, kurią jis gerbia ir myli. Šis muziejus Lietuvos praeities vardu, šaukia lietuvių vienybės ir jungia juos su garbinga tautos praeitimi bei žadina gilesnius sentimentus tėvų žemei, tautos tradicijoms ir idealams. Šiame muziejuje telkiama lietuvių sukurtos dvasinės, kultūrinės ir materialinės vertybės. Muziejus renka ir saugo įvairią lietuvių praeitį, kultūrą vaizduojančią medžiagą, kaip senovės pinigų, medalių, ordenus, įvairius jubiliejinus ir kt. žetonus, pašto ir žyminius ženklus, laiškus, atvirukus, diplomus, fotografijas, paveikslus, pavaikslėlius, knygas, laikraščius, žurnalus, nespauzdintus rankraščius, draugijų protokolų knygas bei jų svarbesnį susirašinėjimą, audinius, mezginius, drožinius, ginklus, įvairių uniformų bei šarvuotės atributus ir t.t.

Tokius įvairius, nors čia ir neišvardintus daiktus turintieji asmenys, prašomi nenaikinti jų, bet atiduoti šiam muziejui, kur jie bus dėkingi priimti, pakvituoti ir saugomi. Muziejaus adresas: 4012 Archer Ave., Chicago, Ill. 60632. Muziejus veikia kasdieną ir šeštadieniais nuo 1 val. iki 4:30. Tel. (312) 847-2441.

(kp)

MEN FABRICATORS

To make steel compactor bodies for trash trucks, exp. pref. All shifts. Start immed. US Compactor, Langhorne, Pa. (215) 757-6991. (54-58)

TRIANGLE PLASTICS

15700 Common Rd.
Roseville, Michigan

IMMEDIATE OPENINGS

With a long established and growing injection molding plant.

Our present needs are:

- Assistant Mold Engineer
- Assistant molding Foreman
- Chief Inspector
- Trainee—Tool Cost Estimator
- Material Handlers
- Machine Operators

Excellent employee benefits.

Apply at above address or call 313-777-1262 for an appointment.

Equal Opportunity Employer

(63-67)

AUTOMOTIVE SCREW MACHINE SET UP MEN AND OPERATORS

Are You 100% Satisfied With Your Present Job And The Area You Live In.

Why Spend Weekends & Holidays In A Resort Community, When You Could Live In One Year Round & Enjoy The Many Pleasures Of Hunting Fishing Sailing & Snow Mobiling. The Area Offers An Excellent School System For Your Children, And Is Close To Major Shopping Centers. If You Are Interested In Making A Move—A Rapidly Expanding Automotive Supplier Will Help You Relocate & Pay Moving Expenses. Why Not Give us A Call And Find Out What We Have To Offer? Call Bob Bales Collect At 313-359-2911 Anytime Between 9 To 5 On Saturday Or Between 9 A. M. & 8 P. M. Mon. Thru Wed.

HURON TOOL MFG.
DIV. OF U. S. INDUSTRIES INC.
6554 Lake Shore Rd., Lexington, Mich. 48450
Equal Opportunity Employer

(63-65)

PRODUCTION SHOP

WE NEED EXPERIENCED:
INSPECTORS
SHEET METAL FABRICATORS
N/C OPERATORS
MACHINE ASSEMBLERS
WELDERS

Day and night shifts. We offer steady work. Excellent working conditions and fringe benefits. Call Dave D. Goward, at
DIAMOND AUTOMATION
23400 HAGGERTY RD., FARMINGTON, MICH. 48024
(313) 476-7100
An Equal Opportunity Employer

(56-65)

PASITEIRAUKITE PAS MUŠ JEI GALVOJATE PIRKTI NAMĄ!

- Low Rates
- Minimum Expenses
- We pay 3 1/4 % on escrow accounts

6% - 2 yr. certificates (Min. \$5,000)
5 3/4 % - 1-yr. certificates (Min. \$1,000)
NUOŠIMČIAI IŠMOKAMI KAS MĖNESI

Member F.S.I.C., Washington, D.C. Equal Opportunity Lender

Saint Anthony Savings

1447 S. 49th Court • Cicero, Illinois, 60650

Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Sovietų Sąjungos taikos laikotarpio strategija (2)

Naudotasi medžiaga iš Instituto Konfliktui Studijuoti - I.S.C. specialaus pranešimo išleisto Londone š.m. pavasarį.

Bronius Aušrotas

TAIKINGAS SUGYVENIMAS

Sov. S-ga privalėjo keisti savo strateginį ateities planą pamačiusi, jog Vakarų demokratijos nesugriuvo pačios savaime, iš vidaus, ir kad pastarųjų negalima sunaikinti užpuolimo keliu. Šiai būklei sutikti Sovietų lyderiai priėmė laikiną, bet iš esmės imant, neapibrėžto laukimo principą, pavadindami jį "taikingas sugyvenimas".

Šią pažiūrą pirmą kartą Chruščiovas paskelbė XX-me SKP Kongrese 1956 m., paskelbdamas, kad "girdi nesama neišvengiamo, būtinumo kariauti". Šios gudrybės Chruščiovas turėjo griebtis, kai buvo pasiekta "akligatvis" atominių ginklų varžybose. Tada buvo pasiekta tokia tarpautinė būklė, kurios neįmanoma pranašas Leninai. XXI-jame SKP Suvažiavime 1959 m. Chruščiovas pakartojo terminą "taikingo sugyvenimo" dėsnis buvo įrašytas į Naująją Partijos Programą, VIII-jame poskyryje.

Nors Chruščiovui vadovaujant SKP atsisakė "nuo neišvengiamo karo" dogmos, tačiau SKP nepalaikė "dviejų stovyklų" principo. Vakaruose labai dažnai yra klaidingai suprantamas "taikingo sugyvenimo" terminas. Visiškai klaidinga yra galvoti, kad Sovietai siekdami "bendradarbiavimo ir taikos" būtų atsisakę nuo revoliucinių tikslų.

Sov. S-ga yra stipriai pasidarbavusi, plėsdama šį klaidingą supratimą: visiškai neabejoti na, kad SSSR tęsė ir tęs žūtbūtinę kovą, prieš "imperialistus ir kapitalizmą", nepanaudodama kariškos jėgos. Ir pats L. Brežnevas, ne kas kitas 1968. III. 29 patvirtino, jog "mūsų partija visada skaitė, kad negali būti taikingo sugyvenimo tarp kapitalizmo ir proletarijato ideologinėje plotmėje". Ir mes šį Brežnevo teigimą, kaip labai svarbų KP istorijoje, idėjomis šio straipsnio pradžioje.

Komunistiniame pasaulyje būtų labai paprasta vadovautis "taikingo sugyvenimo" teorija, jeigu visos komunistinės vyriausybės ir kitos prokomunistinės revoliucinės partijos, be kovos pasiduotų Maskvos diktatui. Gi vienalytiškumas, komunistiniame pasaulyje pradėjo griūti, kai "heretikas" Tito, 1948 m. atsiskratė Maskvos jungo. Tačiau Maskvos varžtai dar labiau atsipalaidavo 1953 m., po Stalino mirties, ir kai Kinijos komunistai pasirinko "savo kelią į komunizmą". Neužmirškime, kad per pastaruosius 12-ka metų Ki-

nija tapo Sov. S-gos priešu. Dėl tų ir kitų Sovietų komunistams svarbių motyvų, teko jų žargone nukalti naują "bendradarbiavimo" terminą ir būtent, "daugiacentriškumas" -- anglų kalboje "polycentrism", kas paprasčiausia reiškia, kad maskviniai tironai vieni jau negroja pirmuoju smuiku! Kiniečių komunistai stengiasi visomis jėgomis sugriauti "sovietiškos tironijos pančius" daugelyje rusų bolševikų dominuojamų kraštų. Ir kas dar blogiau: tokia kiniečių elgsena ne tik kad griauja Maskvos despotų autoritetą ir "vienybę" Sovietų kontroliuojamų KP tarpe, bet dar gi skatina ambicingus bolševikus krašto viduje kovoti už valdžios ir jėgos pasigrobimą. Iš šio seka svarbi Kiniečių - Sovietų priešiško pamoka: tai dar nereiškia, kad komunistiškų vyriausybių įsikūrimas už Maskvos kontroliuojamų sienų, kaip kad Leninai galvojo, kad tokio pobūdžio komunizmo plitimas padidintų Sov. S-gos pajėgumą ir saugumą namuose ir užsieniuose. Ir juo toks komunistiškas kraštas didesnis ir stipresnis, tuo greičiau jis gali pasukti savo keliu į tautinį komunizmą (nežiūrint to ar Maskva norėtų ar ne). Todėl Sovietai stengiasi griežtai kontroliuoti Rytų Vokietiją ir yra priešingi abiejų Vokietijų sujungimui, jeigu ir sutikti su prielaida, kad V. Vokietija būtų priversta jungtis su Rytine ir tapti pusiau komunistine.

Nežiūrint virš minėtų realybių, visiškai netinkančių Maskvos skoniui, Sov. S-ga vis tiek atkakliai darbuojasi už komunistiškų ar prokomunistiškų valdžių įsigalėjimą Italijoje ir Prancūzijoje. Tačiau, "daugiacentriškumas" verčia SSSR vesti savo užs. politiką dar atsargiau negu ligi dabar; neabejotina, kad Sovietai stengsis sudaryti laikinus sandėrius ne su komunistiškais kraštais ne tik Vakaruose, bet ir kituose pasaulio kontinentuose.

LIGUISTIŠKAS SAUGUMO IEŠKOJIMAS

Bendrai imant, nežiūrint kelių stebėtinų išimčių kaip puolamųjų rakečių pervežimas į Kubą 1962 m., ir ištobulintų naujų priešlėktuvinių ginklų davimas Egiptui ir Š. Vietnamui, Sovietai, šiame jautriame biznyje, yra parodę reikiamą atsargumą. Per visą SSSR egzistencijos laikotarpį, Sovietų vadai buvo lituigistiškai susirūpinę savo vidaus ir išorės saugumu. Mat, jie tikrėsi ir augo pasaulyje, kuriame, jie tikėjo, kad kiekvienos ne jų kontroliuojamos vyriausybės ranka, veikė prieš juos.

Gi okupuotų kraštų liaudžių nepasitenkinimas R. Europoje, lygiai kaip ir pačioj SSSR, vertė ir verčia bolševizmo vadus bijotis ir savo šešėlio: jie gerai žino, kad išsilaisvinę iš pusamžio vergijos rusai ir jų okupuotos tautos pirmoje galvoje susitvarkytų su "savo vadais". Todėl SSSR viduje, ir jų Rytų kontroliuojamoje Europoje, yra suorganizuotas milžiniško masto saugumo aparatas, paremtas KGB ilgamečiu patyrimu. Žinoma kaip ir kiekvienas, taip ir šis aparatas yra reikalingas daugelio igudų, kurios, kitu atveju, galėtų dirbti krašto pramonėje ar ž. ūkyje. Gi ši visa saugumo mašina yra nukreipta viena linkme: izoliuoti savo žmones nuo "heretiškų" idėjų ir įtakų, kurios veržiasi į SSSR iš Vakarų pasaulio. Ir jeigu tokios idėjos yra pastebimos, tad jos tuoj tų stengiamasi pasmaugti pačioje jų užuomazgoje. Tam tikslui Sov. S-ga yra atsitvėrusi nuo likusio pasaulio "Ledynų Siena".

Be to, Sov. S-gos kariškos jėgos ir jų kariškas - atominis laivynas buvo pastatyti ir ištobulinti nežiūrint milžiniškų beveik visą SSSR ūkišką gyvenimą, pažeidžiančių išlaidų; labai dažnai atsisakant nuo būtiniausių apyvokos reikmenų. Gi tos kariškos jėgos buvo statomos ne kam kitam, bet dar didesniai SSSR saugumui nuo išorės užsitikrinti, nežiūrint to fakto, kad Sov. S-gai niekas rimtai negrąsino. Be to, Vakarų pasaulis skiria didelę reikšmę tam faktui, kad SSSR ginkluotos jėgos, po II-jo Pasaulinio Karo niekada nekariavo prieš kitus "priešus", bet tik prieš savuosius jų užgrobtuose kraštuose komunistų valdomuose.

SOVIETŲ ŠNIPINĖJIMO RATAI

KGB (Komitet Gosudarstvennoj Besopasnosti) ir GRU (Glavnoe Razvedyvatelnoje Upravlenie ar Kariškų Jėgų Žvalgyba) renka užsienioose politiškas, kariškas, ūkiškas, moksliskas ir kitas informacijas bei platina subversyvas informacijas, stengdamiesi sukompromituoti aukštai stovinčius asmenis, kad tokius politikus galėtų priversti dirbti Sovietų žvalgybai.

Vokiečių okupacijos metu Vilniuje stipriai veikė kelios lietuviškos pagrindinio organizacijos, kurių viena didžiųjų buvo LLK (Lietuvos Laisvės Kovotojai). Jos veikliu na riu buvo studentas Vytautas Pašakarnis, 1973 m. liepos 8 d. miręs San Diego, Calif.

Nors jis gerai, sklandžiai ir įdomiai, lengvai rašė, nors ne kartą prašiau parašyti pagrindinio atsiminimus, bet

mituoti aukštai stovinčius asmenis, kad tokius politikus galėtų priversti dirbti Sovietų žvalgybai.

Sov. S-ga jau buvo apkaltinta 30-je valstybių užsiėmusi nelegalia veikla; tačiau, nežiūrint šio kaltinimo, pagrindinis SSSR žvalgybos taikiny yra Vakarų Europa. Ir nežiūrint skleidžiamų gandų apie detentes ir kitokiais gražiais vardais krikštytas subversijas, sovietai tęsė ir tęs šį Vakarams didžiai pragaištingą šnipinėjimo veiklą.

Taip pav. vien tik Prancūzijoje yra priskaičiuojama virš šimto Sovietų žvalgybos tarnautojų, kontroliuojančių įvairius šnipinėjimo tinklus. 1971 m. pabaigoje, generolas Aleksejus Kročinas, Sovietų Ambasados Paryžiuje patarėjas, buvo tyliai paprašytas išvykti iš krašto: buvo tikima, kad jis vadovavo visam KGB tinklui Prancūzijoje. 1972 m., vienas SSSR Ambasados pirmųjų sekretorių Paryžiuje buvo taip pat išvarytas iš Prancūzijos ir jį sekė Čekoslovakijos ambasados trečiasis sekretorius. Tikima, kad UNESCO vyr. būstinėje Paryžiuje iš ten esamų 20-ties sovietų bent aštuoni iš jų yra šnipai. Gi iš 57-rių toje pat istaigų laikinai dirbančių bolševikų bent 20-ys yra žvalgybos tarnautojai. Galima prisiminti ir 1965 m. Sergejaus Pavlovo, Aerofloto atstovo Paryžiuje, šnipinėjimo afera, kai Pavlovas rodė per didelį susidomėjimą naujai statomu "Concorde" lėktuvu.

1971 m. rugsėjo mėn. iš Anglijos buvo išmesta 105 Sovietų pareigūnai, jų tarpe net 40 diplomatai. Gi trys iš šių "diplomatai" jau anksčiau buvo pavaryti iš Kenijos, Ghanos ir Kongo, prabėgusio dešimtmečio laikotarpiu. Taip pat 1971-72 metais keliasdešimt Sovietų diplomatų buvo ištremti iš Belgijos ir Danijos.

(Bus daugiau)

KAIP BUVO 1941 M. IŠLAISVINTI TRAKAI?

Vytautas Pašakarnis

širdies smūgio ištiktas mirė nieko ta tema neparašęs, teturėdamas vos 53 metus.

Taip pat labai svarbus yra lietuvių sukilėlių staigus Trakų užėmimas, padarytas nedidelio būrio lietuvių studentų ir įvykdytas 1941 m. birželio 23 d., -- Vokiečiai pradėjus karą prieš Sovietų Rusiją. Viena proga jis man tai pasakojo, bet nemanydamas rašyti neišsidėmėjau. Jis buvo vienas iš tų išlaisvintųjų -- Trakų užėmėjų.

Taip dingsta mūsų tautai svarbios žinios, kurios, atsargiai ir teisingai aprašytos, būtų naudinga istorinė medžiaga. Išsaugojimas ar pradžudymas priklauso nuo kiekvieno tokius duomenis žinančio. Belaukiant kad kitas padarys geriau štai, turime pavyzdį, kas nutinka.

Svarbesni pagrindinio veikėjai, sukilėliai turė-

tų tuoj pat savo atsiminimus pradėti rašyti. Ne-reikia dairytis į kitus. Kiekvienas asmuo net tą patį dalyką gali aprašyti kitaip. Tikras pavardės, jei gali pakenkti asmenims, galima rašyti inicialais ar slapyvardžiais.

Reikės parašyti lietuvių tautos pagrindinio veiklos II Pasaulinio karo metu Lietuvoje istoriją, taip pat ir lietuvių tautos prieš rusus - bolševikus sukilimo istoriją, ryškiausiai įvykdytą 1941 metų birželio mėnesį. Tai didesnis įvykis, negu 1863 m. sukilimas. Pradžius šimtmečiui raginimai bus pavėluoti ir teks graibstyti išlikusiais duomenimis.

Mirus lietuviui pagrindinio veikėjui, žinantiesiems reikia apie tokią asmenį suteikti daugiau žinių. Su laiku jie bus pagarbiamai minimi. Be vardų, pavardžių, datų, įvykių -- nieko istoriniai rimto neįmanoma parašyti.

Didelės reikšmės turi Nepriklausomybės savanorių, kovotojų atsiminimai, veikę Lietuvoje, organizavęsi Rusijoje ir kitur. Jų eilės jau visai retos. Gi Prūsijoje veikusių lietuvių pulkų istorija taip ir dings, paties lietuviams nesiteikius parašyti savų atsiminimų.

Tokių atsiminimų raginimą turėtų primygtinai skatinti ramovėnų šaulių vadovybės organizuoti jų atspausdinimus.

Algirdas Gustaitis

VIENINTELIS LIETUVIS KAILININKAS

NORMANAS BURŠTEINAS

185 North Wabash Avenue

2nd Floor

Chicago, Ill. 60601

Tel. 263-5826 (įstaigos) ir

677-8489 (buto).

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYŠ MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600

REpublic 7-8601

Viešėdami Chicagoje aplankykite MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ — PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

KŪRYBA IR MOKSLAS

Jaunimo skaitinių klausimai

Laiškų Lietuviams 7 nr. paties red. Juozo Vaišnio vedamasis -- Kam pirmenybė? -- rašo apie švietimą ir skaitinius jaunimui. Pabrėžiamas šios srities pirmumas prieš visus kitus reikalus mūsų veikloje ir lėšų telkime. Teisingai sakoma, kad "jaunimo apriūpinimas gerais skaitiniais yra svarbiausias už visus". Ir padejuojama, kad neatsiranda mecenatų tam tikslui, nors "įvairiems konkursams, konkursiukams ir kitokiems tikslams mecenatų atsiranda".

Gaila, kad LB jaunimo skaitinių tvarkovas J. Vaišnyš nesiima temos nuodugniai gvildinti, tenkinasi jau girdėtais teiginiais ir aimanavimais. Kyla išpuolis, kad ir šis straipsnis -- ne tai temai aiškinti ir ja skaitytoją dominti, bet kažkokiems kitiems dalykams toje srityje pateisinti. Todėl maždaug pusę rašinio užima kiti klausimai: apie skautų Kaziuko mugės knygų prekybą, apie skriaudą mūsų rašytojams, apie mirštančiųjų piniginius palikimus, na, ir apie okupanto išleistus vadovėlius bei skaitinius (šiaip ypatingai žavimasi). Taip pat jau pačioje pradžioje kaltinami spaudos bendradarbiai, kurie dėl

ALG. DOMEIKA

siūlymo jaunimui skaitinių gabendintis iš okupanto rankų -- "pakelia didelę audrą spaudoje". J. V. savo nusistatymą vis dėlto tų okupanto spaudinių oficialiai parsiūsiųdinti ir teikti mūsų jaunimui -- ramsto net žymiais vardais, kaip Valančius, Maironis, Pietaris (o tai menka atrama, nes žinome, kaip komunistai moka ir dorų autorių raštus savaip nusijoti ir panaudoti, pvz. Vaižganto veikala filmu taip sudarkė, kad net patys susigėdijo). Bet J. V. tuoj ima griežtai ginčyti, kad okupanto vadovėlių mūsų mokykloms "švietimo Taryba niekad nesiūlys". Lyg būtų esminis skirtumas, ar moksleiviui bus nurodyta vadovėlių ar kitokių knygelių anapus skaityti ir iš jos mokytis: juk ten partija visą jaunimui medžiagą leidina pagal tą pačią kietam tikslui pajungtą ir įsakmiai apribotą programą. Bet J. V. vis tebeieško tų skirtumų, ir Š. Taryba atkakliai pasiryžusi tų okupantiškų leidinių mūsų vaikams išidlyti, kruopščiai atrinkusi, kuriuose, girdi, "propagandos nėra su žiburiu nerasi". Toks atrinktas sąrašas jau švietimo Gairėse paskelbtas.

Kaip registi, švietimo grubus minėjimas knygoje jas daro šališkas, bet -- visas turinys, temų at ranka ir kai ko uždraudimas, dėstymo ir pagr. idėjų linkmė sudaro tą gudriai suplanuotą komunistinę propagandą. O mūsų švietimo tikslas yra teikti jaunimui tik tikro tautinio, religinio, idėjinio ugdymo medžiagą, nes šiaip bet kokių pasiskaitymų vaikai ir be Š. Tarybos rekomendacijų gali susirasti. Tačiau kas išeina iš Š. T. autoritetingos globos -- turi atitekti lituan. mokyklų tikslą: tautinis ir religinis ugdymas, kurio ok. Lietuvoje (nei Amerikos mokyklose) nėra. Giliau ir iš esmės žiūrint, auklėjimo objektai negali būti izoliuoti arba vieni kitiems prieštarauti taip, kad apie ką nors pamoko. Se reikėtų mokyti, o pasiskaitiniuose to dalyko 100% išvengti. Toks "auklėjimas" nepasiektų tikslo, būtų tik mūsų jėgų, laiko ir lėšų eikvojimas. Tėvai ir mokytojai daug aukojasi tam pagrindiniam mūsų švietimo tikslui, L. Fondas pila tūkstančius visuomenės suakotų dolerių -- juk visa tai ne bet kokiems bedėjiniais pasiskaitymams, "komikų" ar "placios rusiškos tėvynės" (Nukelta į 6 psl.)

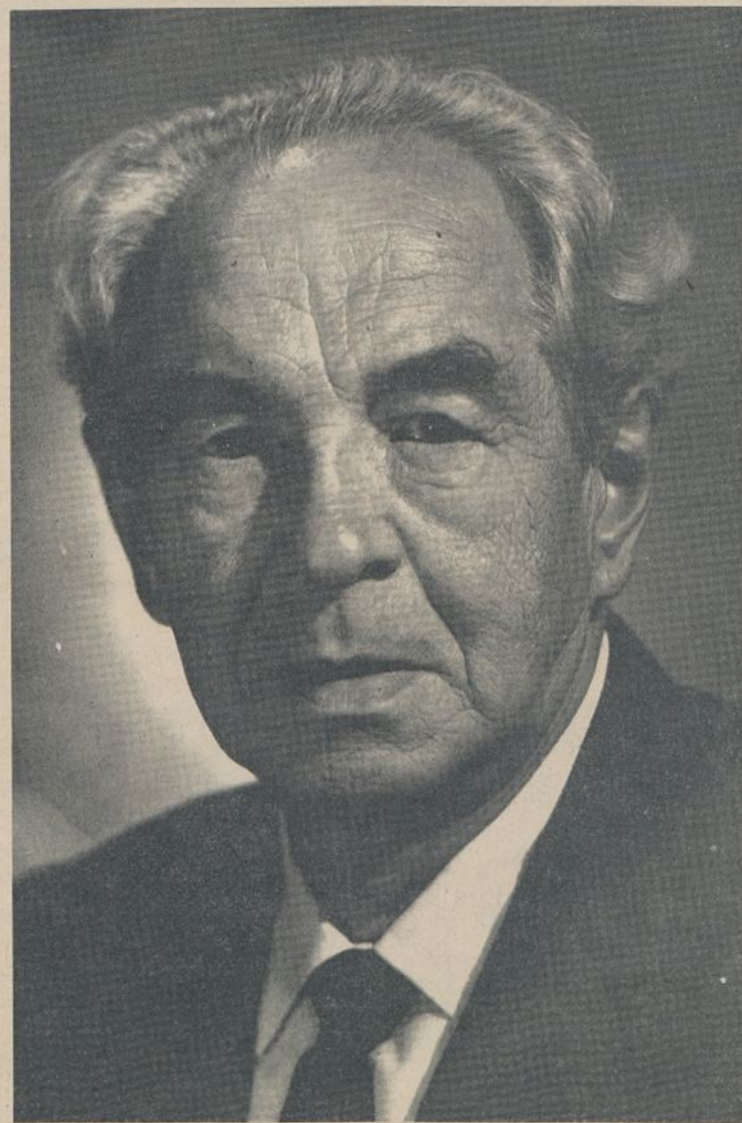
JUOZAS ŠVAISTAS SUGRĮŽTA

JURGIS GLIAUDA

Nidos knygų klubo leidykla pasiekė išpuolingą savo leidinių numerio. Devyniasdešimtoji Nidos knyga -- Juozo Švaisto novelių rinkinys Karnavalas Aikštėje.

Pernai sukako ir liko neatžymėta reta kiekvieno rašytojo gyvenime su kaktis: sodri, derlinga, 1912 metais. Retas rašytojas gali apžvelgti savo kūrybinį kelią, kurio trūkumą šešiasdešimt metų. O, štai, ir šešiasdešimt pirmaisiais savo kūrybinio gyvenimo metais Švaistas pateikia skaitytojams naują novelių rinkinį!

Per šešiasdešimt metų Švaistas davė mūsų literatūrai romanų, novelių, memuarų, vertimų, studijinių darbų. Jis rašė ir vaikams. Kelios literatūrinės premijos uždėjo laurus ant jo vėšlios, atkaklios, dabar jau apyžilės ševelitūros. Jo kūrinių siužetai labai įvairūs. Ilgo kūrybinio kelio trūkmeje buvo daug etapų, savo rašymo metodų peržvalgų, ieškoji-

Rašytojas J. Balčiūnas - Švaistas.

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

mų, atradimų.

Pirmoji jo knyga Šilkinė suknelė (1927) buvo tikras novatoriškumas anlaikinėje prozoje. Be abejo tai buvo reformizmo ataidėjimas, nes Švaistas stovėjo greta futuristiškai reformatoriškų Keturių vėjų sąjūdžio. Su savo pirmąja knyga parodė dėmesį ekspresionistiniams metodui, rašytojas palengva atsisakė nuo jo. Gal būtų jis pamatė, kad jaunatviška eksperimentika varžo išraiškos pilnybę ir kad eksperimentika niekad nėra pilnybė savyje. Naujame novelių rinkinyje mes sutinkame brandų, tradicinį Švaistą -- labai pastabų, bet žinantį ribas detalizacijoje; nuosirdų, bet nuosaikiai skeptišką; išradingą, bet be noro imponuoti išradingumu ir, pagaliau šiltai ironišką, atlaidų ir kai kur (tai nekasdieniška literatūroje) makabriškai linksma (šio rinkinio novelėje Chaos simfonija).

Rinkinyje tilpę dalykai priskirtini novelių žanrui tikrai labai liberališkai novelės sąvoką ir jos klasikinę struktūrą praplėtus. Priartėjimas prie tradicinės noveliškos atmazgos Švaisto visai neįaudina. Jo novelėje galima atžymėti keletą "punch line", ir tos staigmenos susidaro ne dėl siužeto ir jo finalo, bet dėl pačių personažų noveliškumo. Personazas išengia į puslapių savo buvimu, savo santykiu su aplinka, sukuria tam tikrą novelišką atmosferą. Paradoksiškai tarus, Švaisto novelės personažai kiekvienas yra novelė savyje. Jų suma, suburtas novelės siužetas, yra daugiausiai paveikslas, gyvenimo nuopiova, net

mini-romanas.

Realistinis Švaisto vaizdavimo metodas turi didelių nuotaikos įvairavimus. Tas kolorito kintamumas ir darnus kolorito sutapimas su siužetu yra ryški literatūrinė autoriaus dorybė. Tai yra tas išvalgos subtilumas, kuris yra novelės dvasia. Pateikdamas kūrinių realybę su kolorito kontrapunktu Švaistas išgauna autorišką maksimumą iš siužeto ir per sonažų junginio.

Šią kolorito ryšį su siužetu itin vaizdžiai galima susekti palyginus dvi šiame rinkinyje pagrečiui sudėtas novelės: Ragana iš Žeberkės tynės ir Šviesiaplaukė Carmen. Svajingai - graudi, nostalgiska nuotaika pirmosios novelės (Ragana...) kontrastuoja su sarkastišku antrosios novelės (Carmen) koloritu.

Rinkinyje yra vienuolika novelių ir vienas scenos vaizdelis. Visi dalykai harmoningai balansuoti savo dydžiu. Anksčiau, vienas kitas, išmėtyti periodikoje, sujungti dabar į visumą, kūrinių sudarė 284 puslapių tomelį. Pavadinimai: Moteris karnavalo aikštėje, Ragana iš Žeberkės tynės, Šviesiaplaukė Carmen, Saulėtos sutemos, Visai rimtai, O mes vis tolstam, Buvo šventės, Netikėtas poilsis, Naktis prie liginio, Chaos simfonija ir Vakaras taigoj.

Sugrįžęs, sustojęs karnavalo aikštėje, Švaistas atnešė gyvenimo karnavalo bildesį ir jautrius to bildesio komponentus: čia vos sugaunama sentimentalumą, ten skaudoką nostalgiją ir visumoje gerai gyvenimą žinančio visatleidžiantį didelio rašytojo šypsnį.

If the thought of another school year
hurts you more than them, you need a BankAmericard.

Come to Cleveland Trust and ask us. We'll take your picture and put it on a BankAmericard that only you can use.

Then you can put it to work helping you manage the cost of those things you just can't put off: New school shoes, clothes, lunchboxes, satchels, pencils, pens, crayons and notebooks.

Used with care, it will bring the relief you need from your back-to-school blues.

CLEVELAND TRUST

It'll take care of everything.

Jaunimo skaitinių klausimai...

(Atkelta iš 5 psl.)

idealais pasigrožėti, bet aiškiam tikslui. Ir jei-gu kuri medžiaga to tiks-lo neparemia, su tokia neverta Š. Tarybai gais-ti nei mokinius gaisinti. Kai patys vadovai neper-labai supranta, kas yra mūsų auklėjimo tikslai ir kas vien tušti skaitiniai, net nuneigiantieji mūsų idealus, taip kaip galima tikėtis, kaip J. V. įtai-goja, kad "mokytojas ga-lės vaikams paaiškinti, kokia ta propaganda yra grubi ir pigi"? Regisi, švietimo vadovai leidžia-si į teorinius filosofavi-mus ir yra visiškai ati-trūkė nuo realybės. Už miršta vaikų nesubren-dusios psichikos gležnu-mą ir nekritiškumą: jau-nikliai knygoje viską pri-ma už gryną pinigą.

O vengimas ko nors minėti irgi yra tam tik-ra šališka propaganda, tik labiau gudri ir nuslėp-ta, o šiuo atveju mūsų jau-nimui net itin kenksmin-ga. Todėl mums reikia ap-dairumo -- nepakibti ant meškerės. Jei "gražiai iliustruotose knygelėse" planingai niekur nemini-mas Dievas (didžiųjų rai-de -- su pagarba) nei Lie-tuva tėvynė, ar tai ne aiš-ki propaganda, siekianti

jaunimą vesti į ateizmą ir nutautinimą? Kiekvie-nam bent kiek galvojan-čiam tai aišku, ir todėl J.V. sakymas, kad tenai "propagandos nėra su žibu-riu nerasi" yra klaidinan-tis. Bet švietimo žynys vis tebesiūlo šią iškal-bėtą ereziją, nepaisyda-mas gausių priešingų pa-sisakymų visuomenėje ir spaudoje. Pvz. ar būtų tik-ras toks religinis auklė-jimas vienuolių novicija-te, jei viename kurse bū-tų dėstoma apie Dievą, o visur kitur ir ypač skai-tiniuose - lektūroje ne-būtų nė žodžio apie die-vybę? Atrodytų lyg at-žagarias vaidinimas ar pasityčiojimas. O čia šviet. vadovai pakartoti-nai giriasi net sudarę spec. komisiją ir daug darbavęsi panašia link-me, būtent, mūsų moks-leivius apipilti knygelė-mis (mat, jos labai pi-gios), kuriose griežtai at-mestas Dievas ir meilė tėvynei Lietuvai. Šit, auk-lėkime vaikus lietuviš-kai, bet jokiū būdu nepa-minėkime religijos, mo-ralės nei savo tautybės, išvenkime neužsisiminę apie tautinę vėliavą arba himną, apsiekime skai-tiniuose be savo garbin-gos ir asmenybės ugdan-čios istorijos, be pagar-

bos savo laisvės kovoto-jams karžygiams, nemi-nėkim Lietuvos laisvės! Iš tiesų net gėda tai dis-kutuoti (o Š. Tarybai ver-tėjo tą energiją panaudoti tikriems lituanistinės auklybos tikslams aiškin-tis ir daugiau gerų skaiti-nių surasti, išleisdinti). Tarsi būtų galutinai "išsiplovę smegenis", ne-tekę tautinio jausmo be-spalviai žmogėnai, ku-riems "ten tėvynė, kur pi-gu ir lengva, kur gražios iliustracijos"...

Taip tad, arba mes nuo-sekliai ir planingai sten-giamės jaunąją kartą auk-lėti tautiniais ir religi-niais idealais (ne vienne-pritariant okupanto ideo-loginiams šūkiams, bet ir nenuklystant į beidėji-nį tautinio ir religinio indiferentizmo šunkelį), arba -- liaukimės iš viso apie jaunimo ugdymą kal-bėję. Bet neapsigaudinė-kime kreivais kompromi-sais, ieškodami lengvo ir pigaus kelio. Ir nevaidin-kime lietuviybės apaštal-ų, jei neįėjame nė eili-nio žmogaus išmintimi dabartinę tragišką tautos būklę ir okupanto pinkles suprasti.

(Bus daugiau)

DIE MAKER

Experienced on progressive dies. Overtime, fringe benefits. Dayshift. Also

DIE REPAIRMAN

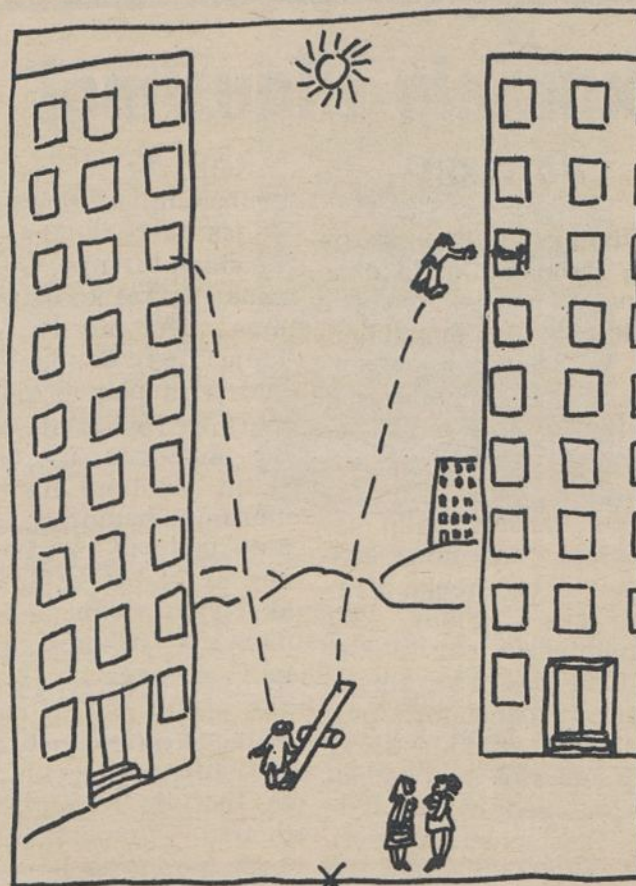
Experienced on progressive dies. Days or nights. Apply ATLANTIC TOOL & DIE

19963 PROGRESS DR.
STRONGSVILLE INDUSTRIAL
PARK, OHIO
216-238-6931

(61-67)

Jų pačių akimis...

TARYBINIAI DANGORĖŽIAI

— II
— Sugedo lifas...

Jonas VARNAS

WANTED AT ONCE
JOURNEYMEN
OR
1ST CLASS SKILLED

SETUP MEN

FIRST SHIFT

Must be fully experienced on setup of progressive, draw dies, blank and form dies. Must be experienced on all phases of work. Benefits. Apply in person.

VARIETY STAMPING CORP.

12695 Elmwood Ave.
Off West 117 St.
Cleveland, Ohio

(62-66)

TOOL MAKERS —
JOURNEYMEN
AND

QUALIFIED APPRENTICES
EXPERIENCED — On small exacting work desired.

MACHINISTS OR SET-UP MEN

CAPABLE — Of using precision tools and understanding blueprints.

APPLY

TRIPLE A TUBE, INC.

470 BECK RD.
JONESVILLE, MICHIGAN
517-849-9945

(60-69)

Greitesniam pašto korespondencijos gavimui, Dirva pašte išsinuomavo pašto dėžutę — P. O. Box 03206, tad siųsdami Dirvai laiškus, korespondencijas ar pinigus, adresuokite:

DIRVA,
P. O. Box 03206
Cleveland, Ohio 44103

EXPERIENCED
ENGINE AND
TURRET LATHE
GRINDER HANDS
INSPECTORS
MILL HANDS

also

TRAINEES WITH
QUALIFIED
BACKGROUND
GORHAM TOOL
CO.

14401 Woodrow Wilson
Detroit, Mich.

(54-73)

WANTED AT ONCE
1ST CLASS SKILLED
For the following positions:
• FLOOR INSPECTORS
• DIE-CAST OPERATORS
• ZINC & ALUMINUM
• MELT OPERATORS
• ZINC & ALUMINUM
FOR ALL SHIFTS
Steady work, excellent wages & com-pany benefits.

Apply in person
DYNAC CORP.

229 KERTH
ST. JOSEPH, MICH.
An Equal Opportunity Employer (55-64)

EXPERIENCED
OPERATORS NEEDED

J. F. SPORTSWEAR
1431 CAPOUSE AVE.

SCRANTON, PA.

717-346-0530 or 717-346-3437
(65-70)

EXPANSION PROGRAM

Automatic screw machine set up and operators on Brown and Sharpe, New Britain, Acme Gridley and Davenport. Must have good work record and broad knowledge of machines. Tool crib attendant with same knowledge of tool grinding. New building, pleasant working conditions, group insurance, paid holidays, vacation, Blue Cross and Blue Shield. Join a company that is going ahead providing new jobs and steady work. All inquiries will be held in strict confidence.

DEERFIELD SCREW MACHINE PRODUCT CO.

5320 FIELDS-ERTEL RD., CINCINNATI, OHIO 45242

Located on Interstate 71 at Fields-Ertel Rd. exit.

(63-65)

EXPERIENCED HELP WANTED

We are in need of the following experienced help in our foundry.

MOLDERS

MAINTENANCE MECHANICS
MAINTENANCE ELECTRICIANS

We have an excellent fringe benefit program and pay competitive rates.

HAMILTON FOUNDRY DIVISION

HAMILTON ALLIED CORPORATION

1551 LINCOLN AVENUE, HAMILTON, OHIO

"We are an Equal Opportunity Employer" (64-66)

DELLA E. JAKUBS & SON

LAIDOJIMO ISTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI
IRENGTA, GERAI VĖŠINAMA IR YRA DIDELĖ
AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti
direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valan-
doje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

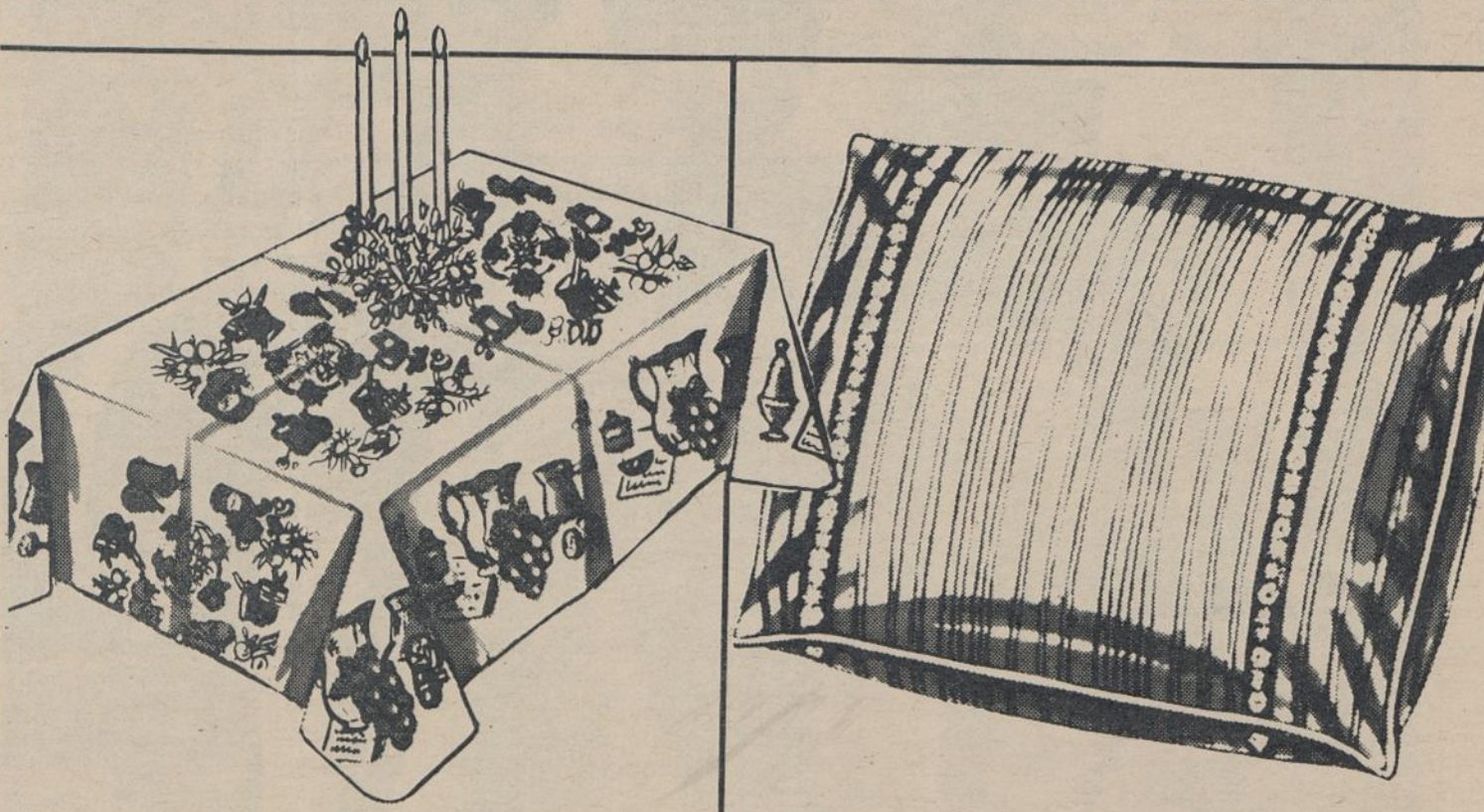
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

m may co
budget
stores

PIRKITE MIESTE PIRMAID. IKI PENKTAD. NUO 10
IKI 7 V. V. ŠEŠT. IKI 5:45. SKYRIUOSE IKI 9:30 V. V.
MES DUODAME IR KEIČIAME EAGLE STAMPS.

VASAROS BALTASIS IŠPARDAVIMAS

Calvert vinyl
medvilninės
staltiesės

1.99

52x52
palygink su 4.00

52x70, palygink su 6.00 ----- 2.99
60" Apskrita, palygink su 9.00 ----- 3.99
68" Apskrita, palygink su 9.50 ----- 4.99
60x90, palygink su 9.50 ----- 4.99

Pasirinkit gėliuotų ir įvairių piešinių žaviose spalvose,
labai lengvai išlaikyti švaria.

Calvert pūkinės
ir ekstra plunksnų
storos pagalvės

8.99

Standartinio dydžio
Reg. 10.99

Minkštos — 100% pūkų
Vidutinės — 50% pūkų, 50% plunksnų
Atsparios — 10% pūkų, 90% plunksnų
Nealergiškos, mašina plauamos ir džiovamos, Ekstra
storos. Pūkus nepraleidžiantis medvilninis užvalkalas.
Paštu ar telefonu užsakymai priimami, skabinkit 241-3070
bet kuriuo laiku. Budget Domestic visuose skyriuose.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• **Prov. Stepono Nasvyčio, ALT S-gos garbės nario, 90 metų amžiaus suaktyvėjimo įvykis** š. m. rugpiūčio 26 d., sekmadienį, 5 val. p. p. Brigitos ir Algirdo Nasvyčių rezidencijoje, 10823 Magnolia Dr., Clevelande. Vaisės rengia Aldona ir Juozas Augustinavičiai, Birutė ir Julius Smetonai, Jaunutis P. Nasvytis, Brigita ir Algirdas Nasvyčiai.

• **Vladas Pažiūra, Los Angeles lituanistinės mokyklos vedėjas, ir jo žmona Alfonsa Pažiūrienė** savo atostoginėje kelionėje yra pasiryžę apvažiuoti JAV, susipažindami su vietovėmis, lietuvių gyvenamomis kolonijomis ir aplankydami gausius savo draugus bei pažįstamus. Praėjusį savaitgalį jie buvo Clevelande, iš kur išvyko į jubiliejinę skautų stovyklą. Iš ten rytiniu pakraščiu pasieks Washington, D. C. ir rugsėjo vidury grįš į Los Angeles, Cal.

• **Oktoberfest** jau šešti metai iš eilės kiekvieną Darbo Dienos savaitgalį rengiamas Berea parodų aikštėje, sutraukias milžinišką minią žmonių. Nes už nedidelį įžangos mokestį galima puikiai pasilinksinti. Pelnas skiriamas protiniai atsilikusių vaikų šelpimui.

Rezervuokite vieną iš trijų dienų rugsėjo 1, 2 ar 3.

• **Ingrida Bublienė** šį savaitgalį Skautų Jubiliejinę Stovyklą dalyvaus forume — Moters rolė šių dienų pasauly.

• **A. a. Jadvygos Budrevičienės mirties pranešime** (Dirva Nr. 62), mirusios š. m. rugpiūčio 8 d. Marijampolėje, buvo praleistos brolių Ilendų pavardės. Būtent: Stasys ir Vytautas su šeima, broliai Edvardas ir Albinas Ilendai su šeima.

Clevelando Naujųjų namų iškilmingame atidaryme dalyvavo Clevelando miesto meras Ralph J. Perk, miesto viešųjų įmonių direktorius R. Kudukis, gubernatoriaus atstovas R. Shipka, apskr. kontrolierius G. Voinovich ir kt.

LIETUVIŲ NAMAI ATIDARYTI IR PERDUOTI VISUOMENEI

Naujųjų Clevelando Lietuvių Namų atidarymo iškilmės užtruko tris dienas. Nesuskaičiuojame, kiek žmonių tapo proga susipažinti su nauju, moderniai puošniu pastatu.

Iškilmės prasidėjo penktadienio vakarą, š. m. rugpiūčio 17 d., naujojo Lietuvių Klubo atidarymu, kurį atliko senosios kartos veikėjas Feliksas Baranauskas, buvęs vienas aktyviausių senjojo Lietuvių Klubo steigėjų prie Superior gatvės. Įvykio reikšmę pabrėždami, kalbėjo J. T. Derigher ir eilė kitų asmenų. Putojo dovanai, pilstomas šampanas, svečiai pakilia nuotaika linksminosi. Visa pusantros valandos programa, kurią šį penktadienį Tėvynės Garsų radijas buvo specialiai prailgins, per WXEN radiją buvo transliuojama iš naujųjų klubo patalpų.

Šeštadienio vakare iškilmingo Lietuvių Namų

atidarymo pokylis — balius vyko didžiojoje salėje, puošniai įrengtoje antrajame aukšte, pasiūšius kokteiliais pirmojo aukšto vestibulyje. Veidrodžiai ir kilimai ne tik puošia patalpas, bet ir suteikia joms šeimyniško jaukumo. Salė buvo sausakimšai pristatyta stalų ir kėdžių, visos užpildytos. Vėliau apsisprendusiems nebeliko vietos. Apskritai nuotaika buvo maloni ir

gesys, padėkodamas programą atlikusiems menininkams ir atsilankiusioms viešnioms bei svečiams. Vaisinimasis ir privatūs bei grupiniai pašnekesiai užtruko iki vėlyvos nakties, kada savo instrumentus susikrovęs šokančiųjų nebeliksmo serbų orkestras.

Centrinė iškilmių dalis vyko sekmadienį, kada kun. K. Žemaitis atliko naujųjų patalpų pašventinimą, o stambiausiam piniginiam rėmėjui Rapolui Zambliauskui, naujųjų namų statybai paaukojusiam 10, 000 dol. perkirpus pa-

Baliuje vienas iš stalų, prie kurio sėdėjo meras R. Perk ir kiti aukšti miesto pareigūnai, J. Carlos nuotrauka

šventiškai pakili. Girtinai dalykas buvo palikti barui aptarnavimą gerimais. Kas norėjo, juo naudojosi ligi soties.

Pavakarieniavus ir barui užsidarius, viešnios ir svečiai atidžiai ir maloniai išklausė meninės programos, kurią atliko pianistas Andrius Kuprevičius ir solistė dainininkė Aldona Stempužienė, akompanuojama Valentinės Vaisnoraitės-Fillinger, senosios kartos lietuvių, kilusios iš Pittsburgho.

Pokylį, trumpu žodžiu pasveikindamas jo dalyvius, pradėjo adv. P.P. Chalko, uždarė dr. D. De-

radinių durų fronte kaspiną, Lithuanian Village pirm-kas J. Stempužis pakvietė visus dalyvius vidun, oficialiai perleisdamas Namus visuomenei, bet patikindamas jai stropiausią administracinę paslaugą.

Kas gavo salėje kėdę tas sėdėjo, kam jos nebeliko, tas stovėjo per iškilmingą aktą, užtrukusi arti trijų valandų. Jį pradėjo Talkos komiteto pirm-kas dr. Danielius Degesys. Pakviesta sol. Ald. Stempužienė sugiedojo JAV himną. Lietuvos himną giedojo jau visi šio akto dalyviai. Dr. Degesys trumpai perbė-

go šio pastato atsiradimo eigą, pristatė Lithuanian Village direktorių, kurių atsidėjimo dėka išdygo šie namai. Tai Lithuanian Village direktorių tarybos pirm-kas Juozas Stempužis ir direktoriai: Z. Dučmanas, V. Vinclovas, J. Apanovich, J. Malskis, St. Mačys, St. Lukas, R. Kudukis, Ed. Stepas, Pr. Stempužis, Ern. Samas ir Z. Tarutis.

Tolesnei akto eigai vadovavo J. Stempužis, kuris po savo pranešimo perskaitė Namų dedikacijos aktą. Prieš tai sveikinimo žodį tarė Clevelando miesto meras R. J. Perk, R. Kudukis, iškėlė simbolinę miesto administracijos dovaną — JAV vėliavą, DLK Birutės dr-jos pirm-kė V. Nagevičienė — Lietuvos trispalvę. Trumpu žodžiu visuomenės džiaugsmą išreiškė PLB pirm-kas St. Barzdukas. Dar žodžiais sveikino Ohio gubernatoriaus atst. R. Shipka, apskr. kontrolierius G. Voinovich, miesto tarybos narys John Prince ir kt.

Ilgokai užtruko garbės pažymėjimų įteikimas visiems tiems, kurie pagelbėjo šių patalpų pastatymą, įrengimą ar papuošimą. Per daug ištystų ši mūsų apžvalga, jeigu bandytume visus pagerbtuosius išminėti. Jeigu ras reikalinga, Lietuvių Namų vadovybė taitai padarys ateity. Gal tektų išskirti paminėti, jog dail. Ant. Vaikšnoras šia proga padovanojo du puošnius paveikslus, Samo firma — laikrodžių tiek, kiek tik bus reikalinga, Fel. Eidimtas su žmona — Lietuvos valstybinę herbą, Pr. Stempužis — kalbėtojo pulką, D. Jakubs & Son — fortepiono išigijimui 200 dol. čekį ir visa eilė kitų.

Pagerbus architektą, statybą ir mūro darbus vykdžiusius rangovus, elektr. ir elektronikos įrengėjus, J. Stempužis specialiomis dovanomis pagerbė ypatingai stropiai savo pareigas atlikusius direktorius: Ed. Stepą, Vaclovą Vinclovą, Z. Dučmaną ir R. Kudukį.

Baigiamąjį žodį tarė P. P. Chalko, paskelbdamas dar eilę gautų dovanų ir pakviesdamas visus kuklių vaišių.

Atidarymo iškilmes surengė direktorių taryba, padedama specialiai sudaryto talkos komiteto, kuris su šiomis iškilėmis savo darbą baigė.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

RUGSEJO 3 D. Darbo Dieną, Lietuvių Amerikos Piliečių Klubo metinė gegužinė, šv. Juozapo sodyboje.

RUGSEJO 8 D. Tautos šventės minėjimas, Ruošia Lietuvių Bendruomenės Clevelando Apylinkės valdyba.

RUGSEJO 9 D. Balfo metinis susirinkimas.

RUGSEJO 23 D. Šv. Jurgio parapijos salėje Šaliai ruošia Vlodo Putvio 100 metų gimimo sukaktį.

SPALIO 6 d. abiturientų pristatymo balius, Rengia LB Ohio apyg. valdyba.

SPALIO 7 D. Clevelando Skautininkų Draugovė ruošia Cleveland Music School Settlemento M.K. Čiurlionio akademiją.

SPALIO 13 D. G. Čapkauskienės ir K. Jakučio koncertas Naujų parapijos salėje.

SPALIO 21 D. Naujosios parapijos salėje koncertas: N. Linkevičienė, B. Prapuolenis ir V. Nakas.

• **Apdraudos reikalais** geriausius patarnavimus galite kreiptis į Z. Obelenį tel. 531-2211.

• **Gyvybės, sveikatos ir pensijų draudimo, o taip pat akcijų — investavimo (mutual funds) reikalais** kreipkitės į V. Giedraitį, tel. 944-6835.

• **Perkant ar pardūdant namus**, prašomė kreiptis pas Čipkus Realty, 31601 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

PARDUODAMAS NAMAS

Mūrinis, vienos šeimos, dvigubas garažas prie East 185 St. Arti prekybos centro, mokyklos ir autobuso. Parduoda savininkas. Skambinti 3-7 val. vak. tel.; 486-6540. (62-65)

PARDUODAMAS NAMAS

Arti Naujos parapijos vienos šeimos 6 kambarys, 1½ vonios, veranda su tinklais, kilimai, vienas miegamasis yra 10x16 dydžio, garažas. Labai puikus namas. Kaina 23,900. Tel. 238-7755 ir 431-8181.

V. Banonis

MAINLINE REALTOR

1191 East 79 St.

(64-65)

BENCH LEADER
BRIDGEPORT MILL
JIG BORE
GRINDERS I.D.-O D.
SURFACE

Must be top man for steady year around job. 58 hours Journeyman status, or 8 years exp. Apply, or phone COLUMBIA TOOL & DIE COMPANY 8818 Traverse Detroit, Mich. 48213 313-921-3174 (54-56)

WANTED AT ONCE JOURNEYMEN TOOL AND DIE MAKERS Job experienced preferred. Able to work from blue prints and close tolerance. For a new manufacturing plant now open. For further information call Lew Taylor 904-284-5611 or apply to PYRAMID AND INDIAN HEAD CO. 300 S. MAGNOLIA AVE. GREEN COVE SPRINGS, FLA. (38-65)

WANTED AT ONCE JOURNEYMEN 1ST CLASS SKILLED PROTO TYPE METAL MODEL MAKERS ZINC ALLOY DIE BARBERS MOLD MAKERS MACHINISTS FOUNDRY WORKERS Overtime, excellent fringes. Apply at EXPERI-METAL, INC. 23811 Ryan Rd., Warren, Mich (313) SL 7-8121 (62-68)

RENGIAMAS CLEVELANDE ŠEŠTASIS METINIS

Oktoberfest

Jūsų DARBO DIENOS SAVAITGALį skirkite šeimos džiaugsmui

Geras maistas! Gera muzika! Gera meninė programa!

GEMUETLICHKEIT!

10 orkestrų — daugiau kaip 50 išpildytojų
BE PERTRAUKOS PRAMOGA NUO PIETŲ IKI 11 VAL. NAKTIES.

BEREA FAIRGROUNDS

Šeštadienį, sekmadienį, pirmadienį, rugsėjo 1, 2, 3.
Pelnas skiriamas Parents Volunteer Assoc. for Retarded Children.

ĮĖJIMAS \$1.75

Vaikai jaunesni 14 m. — veltui. Veltui mašinų pastatymas.
Įžanga duoda teisę į vietą didžioje palapinėje žiūrėti programos. Keturių šokių salės. Geras maistas ir gėrimai už nedidelę kainą.

Oktoberfest

REMIAMAS

HOFBRAU HAUS ir **3WE** RADIO

Šeštadienį naujuose namuose įvykusio balius bendras vaizdas.

J. Carlos nuotrauka

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Vytauto Didžiojo Universiteto 50 metų įkūrimo sukakties minėjimas įvyks š. m. lapkričio 3 dieną, Carnegie Endowment Hall, 46 St. ir 1 Ave., New Yorke.

Kalbės prof. Jonas Puzinas ir prof. Aldona Augustinavičienė. Tai progai pritaikytas skaidres parodys P. Jurkus palydint V. Strolios parūpintai muzikai. Minėjimą rengia iš lietuvių organizacijų sudarytas komitetas, vadovaujamas dr. V. Paprocko.

• Lietuvių Gydytojų Korporacija Fraternitas Lituanica New Yorko skyriaus paskelbto konkurso parašyti muziką Birutės Pūkelevičiūtės premijuotam eilėraščiui, įvertinimo komisiją sudaro: šie muzikai: kun. L. Budreckas, M. Cibas, V. Mamaitis, V. Strolia ir dr. V. Paprockas. Konkurso terminas baigiasi š. m. rugsėjo 1 d.

• Dail. Jonas Rimša, iš Santa Monicos, Calif., ilgesnį laiką sirgęs ir pakėlęs sunkią operaciją, priežiūroje dr. Juozo Gudausko ir dr. Algirdo Pautieniaus, mums rašo:

"Isisenėjusi liga privertė mane šių metų birželio mėn. gale atsigulti ligoninėje operacijai. Dėl neperstipriausios mano sveikatos buvo

atsiradę įvairių komplikacijų, teko išgulėti ligoninėje ištisą mėnesį, pakelti sunkią operaciją ir dar porą savaičių sveikti ir stiprėti mano gerųjų bičiulių slaugomas iki galėjau grįžti į savo nuolatinę pastogę.

Esu nuoširdžiai dėkingas ir kartu sujaudintas nepaprastai rūpestinga ir nuoširdžia globa gydytusio mane dr. JUOZO GUDAUSKO ir jį pavadavusio dr. ALGIRDO PAUTIENIAUS.

Kartu, šią progą dėkoju visiems mano geriausiems bičiuliams, kurie kasdien lankė mane ligoninėje, atnešdami man paguodos ir tiems, mano meno gerbėjams, kurie vienokiu ar kitokiu būdu rūpinosi manimi, melddami Aukščiausiąjį grąžinti man jėgas. Visiems jiems mano nuoširdžiausias AČIŲ."

• Povilas Dargis, SLA prezidentas ir ponias Gertruda, šiuo metu atostogaujant Conneaut Lake Park, Pa., Dirvai siunčia nuoširdžius linkėjimus.

• Dr. P. Jonikas intensyviai ruošia savo 1952 išleistosios "Lietuvių kalbos istorijos" antrąjį leidimą. Tai bus perdirtas ir išplėstas leidimas, paremtas naujais tyrinėjimais, atsižvelgiant į mokslo padarytą pažangą.

Tas veikalas, atskleidžiant šios mūsų būdingosios tautinės kultūros srities raidą, turės būti objektyvus mokslinis, bet populiarus darbas, tinkamas ir platesniems visuomenės sluoksniams.

• Lietuvių Rašytojų Draugijos suvažiavimas Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seime Washingtone neįvyks.

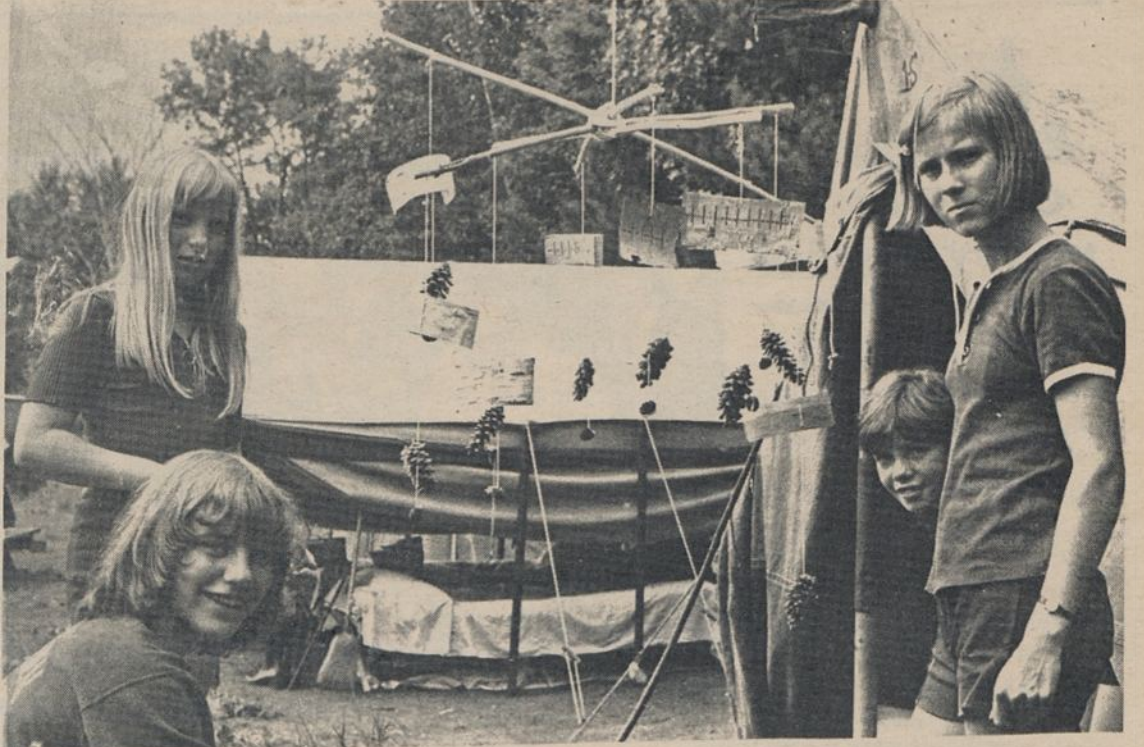
PHILADELPHIA RUOŠIASI VAKARUI

Philadelphijos miestas ne tik yra brangus kiekvienam tauriam amerikiečiui, kaip pirmoji JAV sostinė, dar ir šiandien dažnai vadinama "Broliškos meilės miestu", bet taipogi daugeliui senesnės kartos lietuvių, atvykusių pereito šimtmečio pabaigoje į šį laisvės kraštą. Jie čia pirmieji pradėjo kurtis Phila. apylinkėse — Pensilvanijos anglių kasyklose. Ne paslaptis, kad čia įsikūrė pirmieji mūsų laikraščiai, klubai, parapijos, chorai bei vaidybos būreliai.

Laikui bėgant, nemažas lietuvių kiekis, ieškodami geresnio duonos kėsnio, patraukia vakarų kryptimi — Chicagos ar kitų didesnių vidurio Amerikos miestų link.

Dar ir šiandien turime nemažą skaičių lietuvių Philadelphijoje bei jos apylinkėse, jau nekalbančių tėvų gimtąja kalba, tačiau meilę tėvų žemei juose yra gyva. Viena iš tokių išskirtinų asmenybių — tai čia gimęs ir mokslus baigęs Edward C. Wayne (Wasikonis), kuris šiandien yra bendrininkas — savininkas Krometal Mfg. Corp. ir jai sėkmingai vadovauja. Be to, yra vienas iš direktorių taip vad. "lietuvių banko" — Liberty Federal Savings & Loan Assoc. Paprašytas, neatsisako paremti finansiniai lietuvių kultūrinę veiklą. Fernai, rengiant Jaunimo Kongresą, buvo vienas didžiausių Philadelphijos rėmėjų.

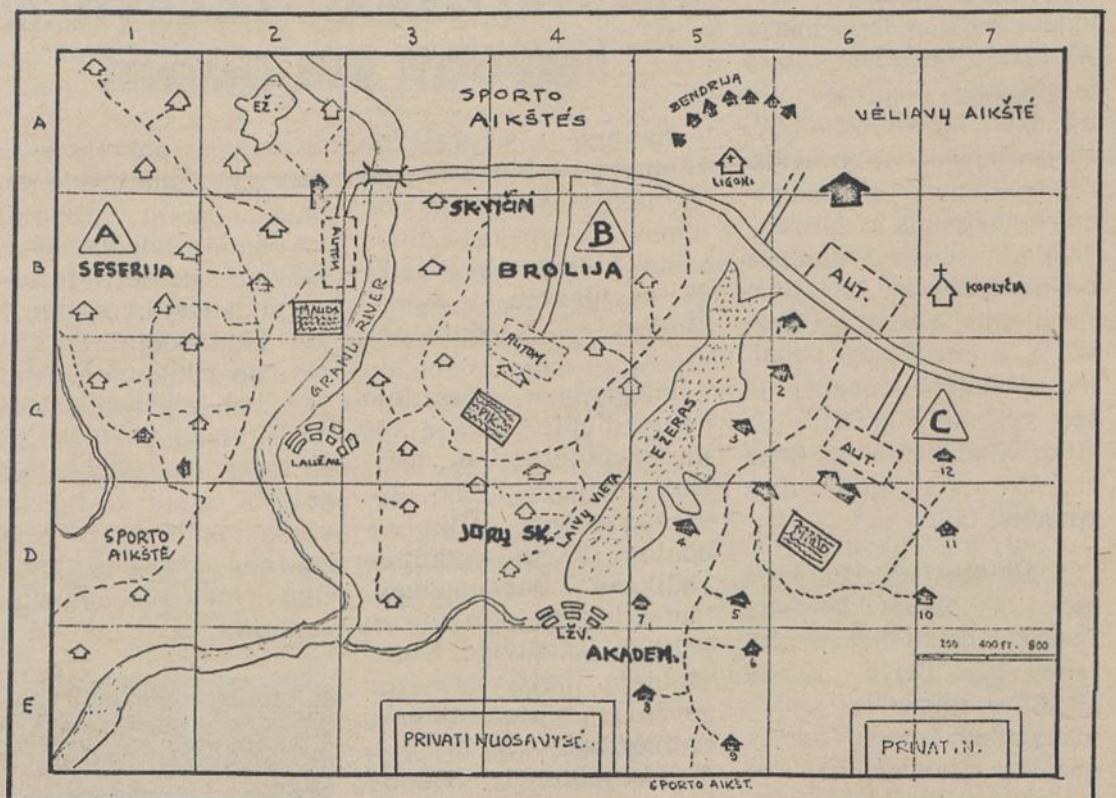
Kitas veiklus mūsų lietuviškos kolonijos narys, atsiradęs "Dėdės Samo" žemėje po antrojo pasaulinio karo, tai Algirdas Jonys. Ypatingai siejosi tautine veikla — yra ALT Sgos Philadelphijos skyriaus vienas iš steigėjų ir nuolatinių narių, keletą metų vadovavo ALTS Rytų Apygardai. Žmogus, kuriam niekada netrūksta jaunatviškos energijos ir įvairių sumanymų. Paprašytas niekada neatsisako padėti lietuviškame darbe, o ypatinai puikus organizatorius piniginiam

Montrealio skautės jubiliejinėje stovykloje.

Sauliaus Briko nuotrauka

1973 LSS JUBILIEJINĖS STOVYKLOS PLANAS - BEAUMONT - CLEVELAND

Iš Clevelando stovykla lengvai pasiekama važiuojant 90 keliu (Erie), išsukti į dešinę 45 kelią (Ashtabula-Rock Creek) ir pavažiavus 7 mylias link Rock Creeck dešinėje pamatysite stovyklos pavadinimą Beaumont. Stovyklos pilnas adresas: Beaumont Scout Reservation, Lithuanian Scout Camp, Rock Creek, Ohio 44084. Tel. (216) 563-3319.

vajui praveisti. Jau nuo seno vadovauja Phila. lietuvių radijo valandėlės lėšų telkimo komitetui. Taip ir šiais metais jo iniciatyva rengiamas tam tikslui rugsėjo 9 d. Olympia Lake prie 130 kelio didelis piknikas-gegužinė.

Vasaros karščiams praėjus, visas lietuviškas kultūrinis gyvenimas persikels į sales. Vienas iš pirmųjų rudens parengimų, kuris virto jau tradicija, — tai Amerikos Liet. Tautinės S-gos Phila. skyriaus rengiamas š. m. rugsėjo 29 d. Hamiltono "Aukuro" teatro pasirodymas — viešnagė. Teatras atsiveža Vytauto Alanto 3-jų veiksmų links-

mą komediją "Šiapus uždangos". Minėtam teatrui vadovauja ir pati vaidina aktorė E. Dauguvietytė-Kudavienė. (p)

TOOL MAKERS
For progressive dies, fixtures, close tolerance machinery
also
GRINDERS
close tolerance OD-ID.
Steady work for qualified men and full benefits. Apply call or write
SPRING TOOL CO.
P. O. Box 625
Schoolcraft, Mich. 49087
616-679-5276 (61-65)

IMMEDIATE OPENING ELECTRICAL ENGINEER HYDRAULICS ENGINEER THE LESS-BRADNER CO.

W. 121 AND ELMWOOD CLEVELAND, OHIO
An Equal Opportunity Employer (64-69)

L.S.T. Korp! NEO-LITHUANIA 1973 M. SUVAŽIAVIMO PROGRAMA

Šiais metais L.S.T. Korp! Neo-Lithuania dešimtas visuotinis suvažiavimas šaukiamas rugsėjo mėn. 15-16 d. Chicagoje, Lietuvių Tautinių Namų salėje, 6422 So. Kedzie Ave.

Tad visi kolegos ir kolegos šiame suvažiavime prasom gausiai dalyvauti.

1. Rugsėjo mėn. 15 d., šeštadienį:

- Nuo 1-2 val. Suvažiavimo dalyvių registracija,
- 2 val. Suvažiavimo atidarymas (Himnas), Prezidiumo, Rezoliucijų, Spaudos Komisijų sudarymas, Sveikinimai, Pereito suvažiavimo protokolo skaitymas, Korp! padalinių pranešimai: Bostono, Chicagos, Clevelando, Detroito, New Yorko, Los Angeles, Philadelphijos. Diskusijos dėl pranešimų. Paskaita.
- 7 val. — Vakariėnė su šokiais (grojant Korp! Neo-Lithuania orkestrui).

2. Rugsėjo mėn. 16 d., sekmadienį:

- 10 val. ryto Pirmininko pranešimas, Izdininko pranešimas, Revizijos Komisijos pranešimas, Garbės Teismo pranešimas, Diskusijos dėl pranešimų, žurnalo Naujosios Vilties reikalai.

Rinkimai:

- Vyr. Valdybos, Revizijos Komisijos, Garbės Teismo ir Tarybos narių; Mandatų ir Nominacijų Komisijų pranešimai, Rezoliucijų ir Spaudos Komisijų pranešimai, Klausimai ir sumanymai, Suvažiavimo uždarymas (Gaudeamus).

L.S.T. Korp! Neo-Lithuania Vyriausioji Valdyba

Mielam Kolegai, buv. Miškų Departamento Direktoriui ir Žemės ūkio

Akademijos profesoriui

ANTANUI RUKUIŽAI

mirus, jo žmonai, sūnui ČESLOVUI ir

jo žmonai ELENAI, gilią užuojautą

reiškia

mišk. Mykolas Gureckas

Mielam jaunystės ir mokslo dienų draugui
A + A

KUN. JULIUI STANAIČIUI

mirus (Vokietijoje), jo broliams prof. OTONUI, dr. EMILIJUI, ses. MARTAI (Amerikoje), ses. EMAI GORSKIENEI (Australijoje) ir OLGAI (Lietuvoje) ir jų šeimoms bei kitiems giminėms reiškiau nuoširdžią užuojautą

Ant. Vaišnys, Waterbury, Conn.

A + A KAZIMIERUI VADOPALUI

mirus, nuoširdžiai užjaučiame skausmą prisilėgus: jo žmonai MICHALINAI, vaikus Dr. IRUTĘ ir Dr. KAZĮ su šeimomis Lietuvoje. Jo brolius ANATANĄ, JONĄ ir JUOŽĄ bei jų šeimas Amerikoje ir kartu su jais liūdime

Dr. H. Z. Ruksa
P. I. Vebra
R. Vadopalas

Algirdas Jonys priima čekį iš Edward C. Wayne, R. A. Dilbos nuotrauka